

ST. OLA

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 4 - 2013

Glimt fra Verdensungdomsdagene i Rio 2013 s. 8

Tre av Norges deltagere ved Rios Christo Redentor-statue Foto: Fiona McDonnell

- Sårkornet i Norges jord s. 2
- Regnskap OKB 2012 s. 12
- Sølbatets utfordring s. 14

- Lærdommer fra et folkemord s. 18
- Et annerledes konsil? s. 24
- Diakonvielser, løfter med mer s. 33

**Gratulerer,
biskop Schwenzer!** s. 4

– Han godtok å være Guds såkorn i Norges jord

Kjære brødre og søstre i Kristus, jeg gleder meg over å kunne hilse dere velkommen til denne messen i Nidarosdomen, den hellige Olavs gravsted. I dette rom dveler nasjonens

tro og historiske bevissthet; her kan vi se fremover med håp og tillit til Gud. Jeg takker Den norske kirke for at vi får feire messen her i år som tidligere år, og sammen med våre pilegrimer gleder jeg meg over det fellesskap vi opplever i Trondhjem og på Stiklestad i disse dager.

Vi kan ikke feire Olsok uten å beskjeftige oss med Den hellige Olav. Moderne historiefremstilling har en tendens til å trivialisere Olavs livsverk, og virkningen av dette er forutsigbar: Det

er umulig å ha et forbilde hvis midler er brutale og hvis mål er makt. Kan hellighet forbindes med herskerambisjon?

Historisk bevissthet. Hvis vi går inn på et slikt resonnement, går vi baklengs inn i historien. For en bevisst kristen – som for ethvert opplyst menneske – turde det være farlig. Vår tro har alltid levet med den tid den uttrykkes i. Det ville være idiotisk å overse det gode i fortiden fordi fortiden ikke er som nutiden. Troen har preget mennesker i historien, og troen kjemper for det gode og imot det onde, med den risiko for misforståelser dette innebærer i enhver tid.

Hvis vi overtar en moderne og samtidig anakronistisk stemning og således av ubehag blokkerer tilgangen til den mest betydningsfulle legmann i vårt lands historie, Olav Haraldsson, da kan vi ikke inspireres av ham – heller ikke av Guds handling i vår historie. Vi er gjerne av den oppfatning at tidligere generasjoner var fordomsfulle, og at vi ikke er det. Jeg forsikrer dere om at moderne fordommer har glimrende

Fra årets olsokfeiring på Stiklestad

St. Olav – katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78), «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68) og «Broen» (Landsdekkende, - 2009).

Utgis av:

Norsk Katolsk Bisperåd
Nr. 4. 2013, årgang 125 – ISSN 0802-6726
Oslo katolske bispedømme tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift tlf.: 77 68 56 04

Adresse:

Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01 E-post: kirkeblad@katolsk.no
www.katolsk.no/kirkebladet

Redaktør: Heidi H. Øyma (HHØ)

Redaksjon:

Kristine Dingstad (KD), sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)

Nord-Norge-kontakt: Stiftskontoret tlf.: 77 68 42 77

Midt-Norge-kontakt:

Stiftskontoret tlf.: 73 52 77 05, faks: 73 52 87 90

Trykk: Frode Fjellberg AS **Opplag:** 77 650

Redaksjonsslutt: 25.8. Deadline for neste nr: 30.10

Signerte artikler står for forfatterens regning.

Gaver til St. Olav kirkeblad fra utlandet:

Sparebanken Pluss, Postboks 200, 4662 Kristiansand
BIC/SWIFT: PLUSNO22 IBAN: NO43 3000 2275 321

kår i norsk samtid. Det er ikke rart; historie er et nedprioritert fag i vår skole, kunnskap om kristendommen fører en randtilværelse under overskriften «livssyn».

Allikevel er ikke Olav og hans samtid utilgjengelig for oss. La oss idag søke å se ham som vår forbeder.

Vi vet med sikkerhet at Olavs livsførsel ikke var uten plett og lyte. La dette balanseres av at han ville hva Gud ville, at han ydmykt lot seg vise til rette av Kirkens menn, og at hellighet hos et menneske alltid lever side om side med tilkortkommelser. Men, nå er det ikke for sitt liv kongen regnes for hellig, men for sin død: for Norge som en kristen nasjon, for den svakes rett til liv og verd. Han døde for landets

og næringsrikt. Han var «sædkornet som ble valgt til å legges i Norges jord, fordi det passet til jordsmonnet og været her».

Omslag. Det skjedde, nøkternt sett, noe mirakuløst i Norge etter Olavs død. Forståelsen av Kongen og hans mål og livsgjerning vendte helt om i løpet av meget kort tid. Den norske historiker Ludvig Daae skriver at «aldri har et omslag i et folks dom vært hurtigere eller grundigere». Fiender og likegyldige så storhet hos Olav, de godtok hans hellighet, de gjorde hans mål til sine. Denne forvandling kan selvsagt bortforklares – som mange historikere har forsøkt – hvis vi utelukker alle forestillinger om hellighet og Guds inngripen i menneskenes liv. L.R. Langslet minner oss i denne sammenheng om hva

på slektsledd så seg vel tjent med hans forbønn, og reformasjonens detronisering av ham og opphevelse av Norges integritet var ubegripelig. Vi skulle være en dansk landsdel som Fyn og Falster. Bjørnson skriver: «Olav var landets vern, dets fane, dets lov, dets høyeste ærestinde ... Olav den Helliges land uten Olav, det måtte for de fleste være som landet bestemt til at dø.»

Jeg betoner at dette var nordmennenes virkelighet. Var de mer godtroende eller overtroiske den gang enn vi er? Jeg kan ikke se noen grunn til å tro på en slik hypotese. De forstod ikke alt, men de visste også at sannheten ikke var avhengig av at de forstod den fra først til sist. For å si det med G.K. Chestertons ord: «Når menneskene slutter å tro på Gud, begynner de ikke å tro på ingenting; de tror på hvasomhelst.»

Sigrid Undset ser Olav den helliges døde kropp som et såkorn. Det var ikke foredlet, men primitivt og kraftig og næringsrikt.

integritet og uavhengighet. Hans død skulle åpne for utenlandsk og vilkårlig herredømme, ikke for norske bønders eldgamle rettigheter.

Jubileum. Neste år vil vi feire 1000-årsjubileet for Olavs omvendelse og dåp. Jeg ber dere forberede dere på det. Han måtte omvende seg fra et liv som ikke var Kristus verdig, og således er han et eksempel for oss alle. Det som er syndig og uverdig i våre liv, skal vi vende bort fra og hengi oss til Gud. Og vi skal holde vår tro og våre idealer opp for det norske samfunn – som han gjorde – og oppfordre til omvendelse.

Olav hadde en visjon for sin kongsgjering. Han var den rettmessige arving til riket; dette var imidlertid ikke bare hans privilegium, det var hans plikt, og han hadde intet annet valg enn plikten. Han visste at han skyldte Gud regnskap for sitt styre og at han var kalt til rettferdighet og mildhet – i denne rekkefølge. Og han visste meget godt at det alternative småkongestyre under dansk dominans hverken kjente mildhet eller rettferdighet.

Sigrid Undset ser Olav den helliges døde kropp som et såkorn. Det var ikke foredlet, men primitivt og kraftig

Churchill en gang sa: «Det er i bunn og grunn tåpelig å tro at bare det vi forstår, kan være sant.»

Det er vanskelig for oss å skjønne at tidligere generasjoner så Olav Haraldsson ikke bare som en hellig mann, men som den helgen som hadde et særskilt ansvar for å beskytte dem med sin forbønn hos Gud. Slektsledd

Kallet. Gud kalte Olav til å gjøre så godt han kunne der i livet hvor han befant seg. Vårt kall er så langt identisk med hans. Olavs storhet ligger i hans vilje. I militær og politisk henseende var han ikke naiv; han var heller ikke desperat. Da han førte sin lille hær til kamp på Stiklestad, visste han at det meste tydet på at han ville tape slaget. Håp og tro og kjærlighet fikk ham til å skue videre. Han godtok å være Guds såkorn i Norges jord.

Informasjon fra redaksjonen

St. Olav kirkeblad har et stadig økende opplag, noe som også medfører større returbunker. Til nå har vi utkommet med seks nummer i året, tre om våren og tre om høsten. Siden høsten er kort, har det om høsten vært umulig å ajourføre adresseregisteret ut fra innkomne returer fra ett nummer til et annet. Redaksjonen har derfor foreslått for Norsk katolsk bisperåd å kutte antall høstutgivelser til to. Dette har bisperådet innvilget. Inntil videre vil bladet derfor komme med fem nummer i året. Vi vil demed rekke å implementere adresseendringer mellom hver utgivelse. Vi tror bladet fremdeles vil kunne beholde sitt aktualitetspreg da det bare blir to og en halv måneds mellomrom mellom høstens utgivelser.

Tidligere i år inngikk St. Olav en prøveavtale med postdistributøren Norpost. Dette skjedde etter flere år med dramatiske prisøkninger fra Posten/Bring kombinert med stivbente regler og til dels mangelfull service fra deres side. Erfaringene med Norpost både hva pris og kundeservice angår, har vært godt, og vi har derfor forlenget kontrakten med dem. Ca. halvparten av St. Olavs opplag distribueres nå via deres budnett.

I sommer kom meldingen om at St. Olavs svenske trykkeri, JMS mediasystem, som vi har hatt et godt samarbeid med, var gått konkurs. Innværende nummeret trykkes i samarbeid med Frode Fjellberg AS.

Heidi H. Øyma

Ad multos annos, biskop Schwenzer!

Den 1. oktober fyller biskop emeritus av Oslo, Gerhard Schwenzer, 75 år. Vi har bedt om bidrag fra tre personer som kjenner ham godt: sr. Else-Britt Nilsen, nåværende styreleder i Norges kristne råd, som ikke minst kjenner ham fra det økumeniske arbeidet, hans etterfølger biskop Bernt Eidsvig og hans mangeårige kollega i den nordiske bispekonferanse, biskop Anders Arborelius.

St. Olavs redaksjon slutter seg herved til gratulantene!

Gerhard Schwenzer 75 år

Av sr. Else-Britt Nilsen OP

I april 1974 ble det kunngjort for landets katolikker at kirken i Midt-Norge hadde fått en apostolisk administrator, en midlertidig leder, etter at biskop Johannes Rùth hadde trukket seg tilbake: «Pater German Schwenzer, SS.CC. som er tysk og for nærværende novisemester i Picpuspatrenes novisiat i Simpelveld, Nederland» (St. Olav 1974, 118).

At valget var en picpuspater, overrasket ingen, for ordenen, med det offisielle navn *Congregatio Sacrorum Cordium Jesu et Mariae*, hadde siden 1931 hatt det pastorale ansvaret for Den katolske kirke i Midt-Norge. Pater Schwenzer, som ved utnevnelsen tok tilbake sitt

døpenavn Gerhard, var derimot ganske ukjent for landets katolikker.

Snart ble det kjent at den nye kirkeleder var født 1. oktober 1938 og kom fra Lorch ved Rhinen. Etter artium trådte han inn i novisiatet i picpuspatrenes kongregasjon. Han ble utdannet ved ordenens høyskole i Simpelveld i Nederland, senere ved Gregoriana i Roma og universitetet i Heidelberg. I 1968 ble han dr. theol. på en avhandling om kirkebegrepet hos den lutherske teolog og økumen Edmund Schlinks.¹ Ved utnevnelsen til Norge var pateren ikke bare novisemester, men også dosent i systematisk teologi. En interessant bagasje for en påtroppende kirkeleder i

¹ German Schwenzer : Die grossen Taten Gottes und die Kirche : zur Ekklesiologie Edmund Schlinks, 1969 Paderborn . Forlag: Verlag Bonifacius-Druckerei.

et land sterkt dominert av den «evangelisk-lutherske Religion».

Diaspora

Det som ventet, var et område på 56 500 kvadratkilometer, hvor det den gang levde 602 katolikker (i dag nærmere 10.000). I en samtale jeg hadde med biskopen noen år senere medgir han at det var en voldsom omstilling. «Diasporasituasjonen, som jeg inntil da bare hadde teoretisk kjennskap til, fikk jeg nå inn på livet.» Og det var vanskelig å omstille seg fra et tilbaketrunket liv i klosterfellesskapet til et liv i rampe-lyset. Språk og kultur var nytt. Positive inntrykk hørte heldigvis også med, og et gjaldt fellesskapet i menigheten: «Jeg kjente ganske fort alle ved navn. I de store menighetene på kontinentet forsvinner enkeltpersonene lett i en anonym masse.» Og nettopp dette – å huske

Foto: Kyrk.no

både mennesker og navn – er en egen-skap ved biskopen som etter hvert svært mange har erfart og satt stor pris på.

Året etter utnevnelsen ble Schwenzer forfremmet til apostolisk vikar og bispeviet i St. Olav kirke i Trondheim 7. desember 1975 av biskop John Willem Gran. Forventning og tillit var nøkkelord i biskopens preken, og ikke minst hans avsluttende ord tåler gjentakelse: «Kjære Gerhard, jeg er overbevist om at vi i deg har fått en betydelig begavelse som vil være til beste for, ikke bare det Vikariat hvis leder du er satt til å være, men for Den katolske kirke i Norge overhodet» (St. Olav 1975, 340f).

Da var det ikke helt overraskende at nettopp Gerhard Schwenzer bare åtte år senere – november 1983 – skulle etterfølge John Willem Gran som biskop av Oslo. Flere år beholdt han også ansvaret for Trondheim stift, med tittel apostolisk administrator. I tillegg kom også oppgavene i Den Nordiske Bispekonferanse – døren til verdenskirken – hvor Schwenzer en periode var leder.

Jeg kjente ganske fort alle ved navn. I de store menighetene på kontinentet forsvinner enkeltpersonene lett i en anonym masse.

Samhold og datademoner

Uansett bispedømmets eller stiftets størrelse, medfører en biskops ansvar pastorale oppgaver som sjelesorg, forkynnelse, sakramentsforvaltning, kontakt med prestene, med menighetene, med de ulike råd og kommisjoner – og en ikke liten del administrasjon og kontakter utad. Selv om oppgavene er gitte, vil den enkelte biskop uvegerlig sette sitt helt personlige preg på måten de utføres på.

Schwenzer har alltid sett det som en av sine viktigste oppgaver som biskop å fremme samholdet mellom prestene. Han har av prinsipp ikke villet styre ovenfra hvis det var mulig å løse en sak på det lokale plan. Han har også, som sin forgjenger biskop Gran, åpnet for et nært samarbeid med legfolk, ikke minst med kompetente kvinner. I tilknytning til pavebesøket (1989) var medie-pågangen enorm. Selv om dette var eksepsjonelt, var det et reelt behov for et fast informasjonskontor i bispedøm-

met. Det som ble opphavet til Informasjonstjenesten i dens nåværende form, ble opprettet i 1995/96. Takket være en levende interesse for datateknologi, førte Schwenzer Den katolske kirke i Norge inn i den elektroniske tidsalder. Alt i midten av 1980-årene var biskopen datateknisk ajour, og det lenge før staben i Akersveien 5. Når datademonene slo til, var biskopen redningsmannen. Han hadde en særlig god hånd med dem, sies det.

Lokal og internasjonal

I et intervju om lokalkirkens betydning kommer biskop Schwenzers etter hvert solide forankring i «det norske» – ikke bare i det trønderske! – klart til uttrykk: «Fornyelsen som kom med Det annet Vatikankonsil, går ut på at hver nasjon, hvert folkeslag, bringer inn de verdier de har, og det de dermed representerer i den store helhet. Vi har vår væremåte som katolsk kirke i Norge, som andre land ikke har. Vi hermer ikke etter andre land. Det ville virke mot vår livsstil. Hele fromhetslivet er bestemt av det vi er her. Selvfølgelig skal kirken ikke

bare nøye seg med det som finnes, men komme med impulser og endringsforslag hvis noe må forandres. Men kirken må tilpasse seg de lokale forhold» (St. Olav 1985, 3, s.1f).

En viktig side av tilpasningen var arbeidet med å gi liturgien en norsk uttrykksform; ikke bare ved at de latinske tekstene ble oversatt til folkespråket, men også musikalsk og arkitektonisk. Ikke minst ble veksler trukket på den norske salmeskatt. Som medlem av Norsk Katolsk Bisperåd var Schwenzer med på å videreføre arbeidet med utgivelsen av en rekke liturgiske bøker, og et personlig initiativ fra biskopens side var en fullstendig utgave på norsk (tekst og musikk) av tidebønnene.

Samtidig med bestrebelsene på å være katolsk kirke i Norge, kom utfordringene ved å være en innvandrerkirke i sterk vekst. Ved mer enn én anledning har Schwenzer fremholdt dette som en stor berikelse, som en nasjonalkirke

aldri får. Det å skape samhold og å bygge en kirke, et fellesskap av mange folkeslag og språk, har han gitt høy prioritet. At dette har fått materielle og personalmessige konsekvenser – flere kirker og prester – er selvsagt.

Kristen enhet

Enhet var – og er – imidlertid noe langt mer enn et indrekkelig anliggende for Schwenzer. Med et dypt engasjement og med fagteologens tyngde har han deltatt i arbeidet for å fremme kristen enhet og forståelse for andre kirkesamfunn. Fra 1979 var han den katolske nøkkelperson i de katolsk-lutherske læresamtalene, som han ledet sammen med professor Ivar Asheim fra Menighetsfakultetet.

Hans tilnærming til annerledes troende og tenkende mennesker preges av dyp respekt, noe dette sitatet fra hans innlegg på det første Kirkemøtet i Den norske kirke (1984) er et eksempel på: «Inntil den lykksalige dag da vi sammen kan feire enhetens sakramente, er det i første rekke Den norske kirke det påligger å ivareta, her i Norge, det oppdrag Kirkens Herre påla oss som er hans disipler 'Gå ut og forkynn Evangeliet for alle folkeslag'. Denne befalingen er rettet til oss alle, men her i landet er det Den norske kirke som fortsatt har hovedansvaret for forkynnelsen av Evangeliet.» Et eksempel til etterfølgelse! Han har også sittet som medlem av den internasjonale katolsk-lutherske samtalegruppen.

Da han trakk seg som biskop i 2005, ble han hedret med utnevnelse til Kommandør av Den Kongelig Norske St. Olavs Orden nettopp for sin innsats i mellomkirkelig samarbeid.

Ordet

Hele hans 30 år lange bispegjerning har skjedd ut fra valgspråket *Ut impleam verbum Dei* («Måtte det gis meg å virkeliggjøre Guds ord»). Dette har han gjort ikke minst gjennom fremragende foredrag og prekener. Kan vi håpe at vi engang får gleden av å se dem utgitt? Dette er en utfordring til jubilent og forlag!

Biskop Gerhard Schwenzer 75 år

Jeg er sikker på at biskop Schwenzer helst ville ha unngått all oppmerksomhet når han fyller 75 år den 1. oktober. Vi skal selvsagt lytte i respekt til jubilentens ønsker, men denne gang kan vi ikke være imøtekommende.

Biskop Bernt I. Edsvig Can.Reg.

Han har tilbragt mer enn halvparten av sitt liv i Norge, først som apostolisk administrator og biskop-prelat (1975) av Trondheim, og fra 1981 som koadjutor og biskop (1983) av Oslo. Det hersker

ingen tvil om at han, dersom han var blitt spurt den gang, hadde ønsket å fortsette sitt liv som teologisk lærer og veileder for sin kongregasjons studen-

med. Han lyktes, og ble et eksempel til etterfølgelse for mange av våre prester og legfolk av utenlandsk opprinnelse. Det er ikke mange nordmenn som snakker et så godt og velklingende norsk som Gerhard Schwenzer. Hans kjennskap til vår litteratur og historie er imponerende. For en nordmann kan det være overraskende at biskopen gjerne fører en engasjert samtale om nyansene i bruken av et bestemt norsk ord. Han kan komme opp med en rekke litterære henvisninger, for så ydmykt å spørre om han har forstått det hele. Det har han praktisk talt alltid.

Biskop Schwenzer misliker oppstuss om sin person. Beskjedenhet preger hele hans livsførsel. Det er meget annet han heller ikke liker: Å føre det store ord, å kle seg i biskoppelig prakt, å bli behandlet som øvrighetsperson; overdådighet av ethvert slag, avvik fra sannheten og økonomisk uansvarlighet tåler han også dårlig.

I disse årene har han viet alle sine krefter, sin bønn og omtanke til Kirken i Norge. Og, tør jeg tilføye, for ham var dette en selvsagt avgjørelse.

ter. Teologien er ikke bare hans fag, det er hans lidenskap. – Han ble imidlertid ikke spurt; han fikk en marsjordre.

Ledelse ved eksempel. Biskop Schwenzer valgte å gjøre det beste ut av beordringen. I disse årene har han viet alle sine krefter, sin bønn og omtanke til Kirken i Norge. Og, tør jeg tilføye, for ham var dette en selvsagt avgjørelse. Det var ved sitt eksempel han ville lede. Dette lederskapet ble uvanlig og ordknappt. Det var på ingen måte egne preferanser som beveget ham til avgjørelser og strategiske mål; det overordnede hensyn var alltid bispedømmet som helhet. Konsekvent var han i sin prioritering av katekesen og ungdomsarbeidet. Utad huskes han særlig for sitt sterke økumeniske engasjement.

Fra sin første stund i Norge bestemte biskopen seg for ikke å være en frem-

Takk! Personlig har jeg grunn til å takke Gerhard Schwenzer for hans lojalitet og kollegialitet. Hvis han har kunnet gjøre noe for bispedømmet, har han gjort det. Når jeg ber ham om det, får jeg råd, ellers ikke. Han kan nok ha stilt seg undrende til etterfølgerens avgjørelser på noen punkter, sier min intuisjon meg. Men han har aldri fortalt meg eller andre om det, eller sagt hva han ville ha gjort anderledes.

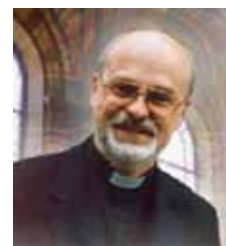
På egne vegne og på vegne av vår geistlighet, vårt ordensfolk og våre troende gratulerer jeg biskop Schwenzer på hans 75-årsdag.

Kjære biskop Gerhard, vi takker deg for alt du har gjort for oss i Trondheim og i Oslo, og ønsker deg mange rike år.

+Bernt I. Edsvig

Hilsen fra bispekonferansens formann

Det finns vissa ord som man förknippar med en viss människa. Så är det också när jag tänker på biskop Schwenzer.

Biskop Anders Arborelius OCD

Det engelska ordet *unasuming* tycks för mig vara ett sällsynt väl avvägt ord som på kornet fångar in något av hans personlighet. Hur skall man då

översätta detta ord till våra nordiska språk? Jag kan inte hitta ett enda ord som riktigt fångar in hela denna verklighet, så därför är det bäst att försöka förklara varför det passar så bra som beskrivning på biskop Schwenzer.

Det första är att han aldrig vill stå i centrum och dra uppmärksamheten till sig, men samtidigt säger han klart och tydligt, i all ödmjukhet, vad han vill säga. Han gör det alltid på ett enkelt och okonstlat sätt som vittnar om eftertänksamhet och trovärdighet, ja, vishet. Som ordförande i vår Nordiska biskopskonferens kunde han därför på ett elegant och samtidigt okomplicerat sätt slussa oss igenom vissa ibland ganska livliga diskussioner. Utan att höja rösten eller uttrycka någon irritation över att någon av oss andra blev lite långrandig kunde han leda våra samtal fram till ett beslut. Samtidigt måste jag dock i sanningens namn avslöja att man någon enstaka gång faktiskt kommit på honom med att i smyg läsa något mer intressant, om vi andra blev alltför vidlyftiga i vårt tal och fastnade i ändlösa tirader.

Som skandinav måste jag alltid beundra de av våra präster och biskopar som

kommer från ett annat land och samtidigt gör allt för växa in i vår nordiska mentalitet och kultur. När jag tänker efter har jag alltid rent spontant tänkt på biskop Schwenzer mer som norsk än som tysk. Han har verkligen smält in i det norska sammanhanget och så att säga gjort avkall på sin tyska identitet – om man nu kan säga så. Jag kommer

I våra samtal kan man alltid vara säker på att han med stor träffsäkerhet kan tolka Kyrkans tro och tradition och vad det kan betyda för de ärenden vi dryftar.

särskilt ihåg ett tillfälle: det var när biskop Berislav Grgic skulle vigas till biskop i Tromsø. Vid mottagningen efteråt ville då min käre företrädare biskop Brandenburg hålla ett tal. Han började då med att säga något som vållade viss uppståndelse: «Jag har varit här i Tromsø för länge sedan i min ungdom, men då i en annan uniform». Biskop Schwenzer lät oss alla förstå att det nog inte var det mest lämpliga att säga så. Men samtidigt som han valt det norska som sitt rätta element är han mycket hemma i tysk kultur och tradition och har ett ouslinligt förråd av citat, av sånger och inte minst roliga historier från det tyska kulturarvet som han också låter oss få ta del av.

Biskop Schwenzer är ingen vän av de stora högstämda och fromma orden, men man märker bakom denna ödmjuka framtoning en djup och äkta Kristus-förening. Inte minst när vi biskopar samlas till mässa och tidegärd anar man hans försjunknenhet i Gud och med vilket allvar han firar de heliga mysterierna. I våra samtal kan man alltid vara säker på att han med stor träffsäkerhet kan tolka Kyrkans tro och tradition och vad det kan betyda för de ärenden vi dryftar. På så sätt är han i alla avseenden en stor tillgång för vår biskopskonferens och vi hoppas att han ännu under många år vill fortsätta att berika oss med sin närvaro och sitt kunnande – och med att just vara det han är: *unassuming*.

+Anders Arborelius OCD

St. Olav bokhandel

Velkommen til høsthandel i St Olav bokhandel!

Merk: «Liten katolsk bønnebok» er kommet i 4. reviderte og utvidet utgave med «Vend om- Skriftemålets sakrament (2.utg.).

- Denne gang i en mer holdbar innbinding.

Velg mellom brunt, burgunder eller svart cover.

Pris: kr 149,-

Nye varer ankommer nå daglig.

Ny nettbutikk lanseres snart!

Åpningstider:

Tirs–fre 10.00–17.00

Lør 11.00–14.00

Søn 12.00–15.00

NB! Man STENGT

KATOLSK AKADEMI
TEOLOGI • FILOSOFI • KULTUR • SAMFUNN

Høsten 2013

Lørdag 21. september 11–15

Symposium – 1700-årsjubileum for Konstantins toleranseedikt

I 313 fikk Romerrikets innbyggere full trosfrihet, i det såkalte Milano-ediktet utstedt av keiser Konstantin og keiser Licinius. Hva var ediktet? Bakgrunn og historikk.

Christine Amadou, dr.art., førsteamanuensis i idéhistorie, Universitetet i Oslo

Toleranse – religionsfrihet og ytringsfrihet i dag
Msgr. dr.iur.can. Torbjørn Olsen, Tromsø stift

Tirsdag 22. oktober 18.30–21

Den salige pave Johannes XXIII, den salige pave Johannes Paul II – og jødene før og etter konsilet

Forfatter og psykiater Mette Nygård

Dette er annen minneforelesning for den salige pave Johannes Paul II, på hans festdag

Lørdag 26. oktober 11–15

Jesuitordenen – dens historie og spiritualitet
Pave Frans – en jesuitt som pave

Jesuitpater og professor, dr. i religionsfilosofi Ulf Jonsson SJ, ved Uppsala universitet og ved Newmaninstituttet i Uppsala

Fredag 29. november 17–21

Retrett

Innledninger, bønn, sang, stillhet, aftensmåltid i stillhet.

Retrettleder: Diakon Sindre Bostad, St. Olav menighet i Oslo

Lørdag 30. november 11–15

Seminar med tema: Barmhjertighet

«Den barmhjertige samaritan» – hva er barmhjertighet?

Innledere:

Biskop Bernt Ivar Eidsvig Can.Reg.

Biskop Ole Christian Kvarme, Dnk

Glimt fra

Verdensungdoms- dagene i Rio

Av p. Haavar Simon Nilsen OP

Foto p. Haavar Simon Nilsen OP
om ikke annet er angitt

Pedro Barrera Lopez står og deler ut røde hatter med norske flagg og «Norway» i front. Ingen syns dette ser det minste teit ut.

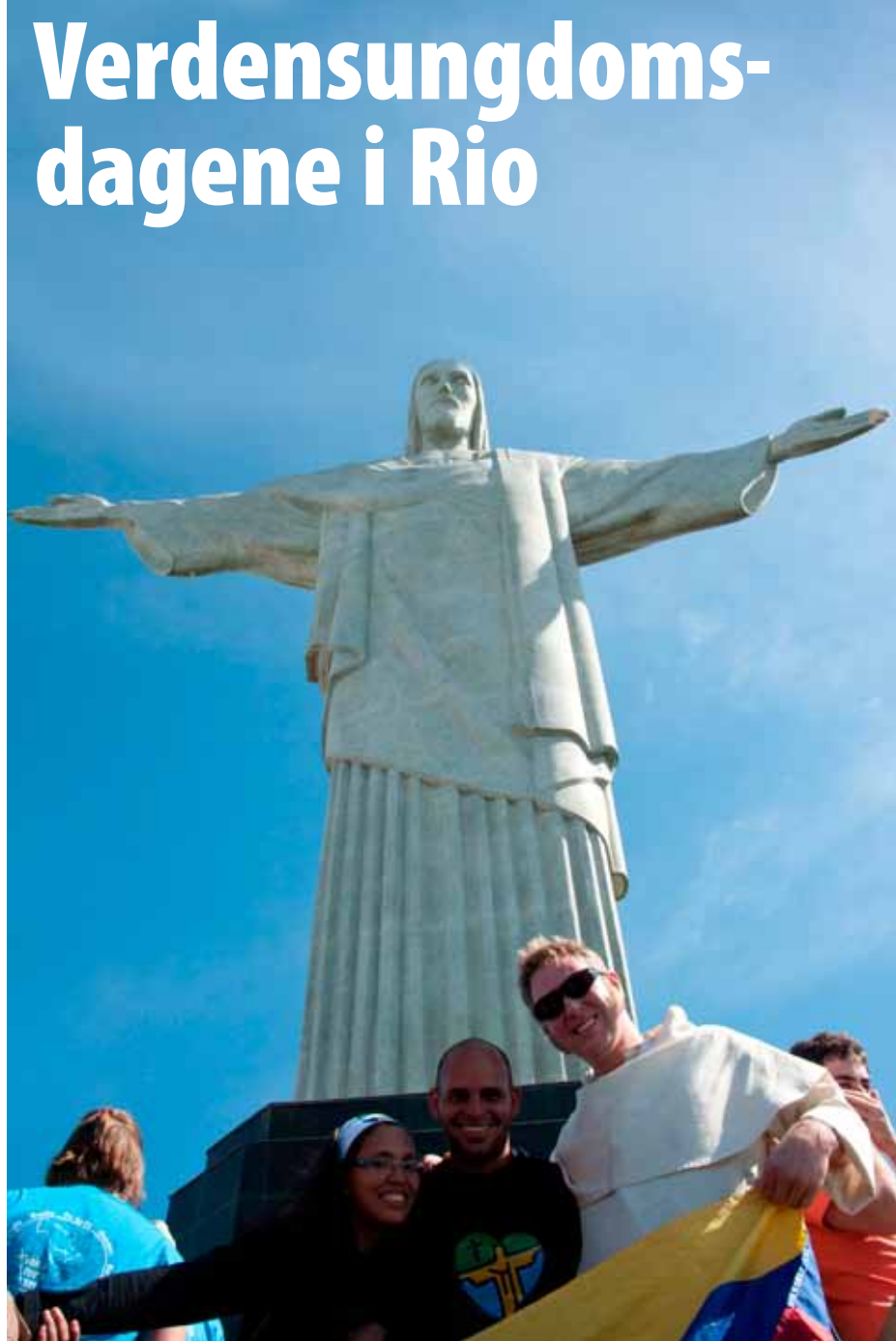
Hadde jeg kjøpt en sånn i butikken? ALDRI I VERDEN! Men alle som har vært på verdensungdomsdager før, vet hvor usannsynlig praktiske disse hattene vil bli. De skygger for en sol de fleste av oss ikke har kjent før – det er langt fra Akersveien til Copacabana og Rio de Janeiro!

Men viktigere: De vil fungere som små varder i folkemengden, som et kodet tegn som sammen med de store flaggene som hver gruppe får utdelt, gjør at 130 håpefulle

nordmenn vil klare å holde sånn no-enlunde sammen når verdens ungdom skal slippes løs i en by på 14 millioner innbyggere, og siden stues sammen med millioner av andre ungdommer på en kvadratkilometer eller to.

Men før vi kommer så langt som til Rio de Janeiro, skal vi oppleve dalstroka innafor. Ledelsen har tatt en genial avgjørelse: Vi samles i et lite ferieparadis kalt Juiz de Fora, hvor vi får tid til å kurere jetlag, bli bedre kjent med hver-

andre og samle oss litt i både lek og i bønn før vi besøker våre vertsfamilier.

Vi feirer messe i den lokale menigheten nær vårt feriested, og vi innser snart at selv om vi befinner oss i et lite paradis, er virkeligheten på utsiden annerledes. Klasses skillet og fattigdommen i Brasil er vanskelig å sette seg inn i. Mens vi kjenner begrepet «naving» hjemmefra, kjemper ungdom her nede en knallhard kamp for å få utdanning – vanligvis den eneste muligheten til å endre på sin egen framtidshorison.

Når katolsk ungdom her nede skal fortelle om hva de opplever som de største truslene, er «drugs» og «violence» gjengangere. For de norske ungdommer er «isolasjon» et ord som går igjen. Vi forstår gradvis at vår tro leves under utrolig mange forskjellige forhold. Kristus er universell og møter mennesker i så mange slags livssituasjoner og samfunnsforhold. Det er slike innsikter som utvider vår tro. Det blir til en av mange gaver vi mottar under turen.

Etter vår stemningskapende akklimatisering møter vi våre vertsmenigheter

og -familier i Viçosa, en universitetsby i regionen Minas Gerais, nord for Rio. Her får vi oppleve hverdagsliv på mange plan, i møte med katolsk ungdom, med fattige i byens utkant, men mest av alt med våre vertsfamilier som tar hånd om oss gjennom dagene. Og det er i det hverdagslige at båndene mellom oss alle smis og styrkes. Om tanken og forberedelsene de har gjort for at vi skal få et godt opphold i deres by, er rørende. Den nest siste dagen i Viçosa sier Sida, en lærer som er vår guide den uken vi er sammen: «We didn't expect to love you so much.» Det blir en tårevåt avskjed med våre nye venner.

RIO: Byen på nesten tre ganger Norges befolkning. Når vi står under Christo Redentor – den store Jesus-statuen som troner over byen – da kjenner vi at vi har inntatt Rio. Vi ser utover byen som ligger mellom og oppetter fjellene. Favelaene, Rios fattigstrøk, klamrer seg til fjellsidene. Narkotika

og vold tynger disse bydelene, men de siste årene har byen lagt ned store ressurser for å bekjempe kriminaliteten og bedre beboernes kår. Når paven ankommer Rio, er hans første besøk lagt til nettopp en av favelaene. Slik setter han atter tonen for sitt pontifikat. Og vi, vi har kommet fram til vårt pilegrim-

smål. Nå er det egentlig bare en ting vi lengter etter: å få møte paven.

Pavens adkomst til byen viser seg å bli noe ureglementert. Lenge før pave Frans står i sin berømte «popemobile», har folk oppdaget kortesjen på vei mot katedralen, den kan følges live på TV. De strømmer ut på motorveier og i gater, sjåføren blir så stresset at han tar feil fil og havner i en kø av parkerte busser og taxier. I kaoset som oppstår, ville man kanskje tenke at her må vi skalke lukene til kontroll er gjenvunnet. Pave Frans velger den motsatte strategi. Han lar vinduene til bilen

han sitter i, forbli åpne. Slik gir han oss et tegn om at han ikke ønsker å la frykten styre hans handlinger.

Og dette er også ett av hans tre hovedpoeng i hans siste homilie søndag kveld. *Gå ut, frykt ikke og tjen!* Hvis ikke verdens unge kristne går ut, kommer folk i møte og tjener sin neste, hvem skal bære Kristus ut i verden? Pave Frans kaller på omvendelse og fordypning i troen, fordypning med praktiske konsekvenser. Hans budskap smitter over på unge mennesker i alle aldre!

Den offisielle mottagelsen og korsveien fredag kveld finner sted på Copacabana. Planen er å feire lørdagsvigilien og søndagsmessen utenfor byen, på Campus Fidei, «troens åkerland». Men på grunn av mye regn blir det avgjort at resten av arrangementet også skal finne sted på stranden.

Vigilien blir en sterk opplevelse. Paven spør oss inntrengende: Hvem er Gud for deg? Hvilket forhold har du til Jesus? For hvordan skal vi vel kunne formidle Evangeliet hvis vi ikke kjenner Guds vennskap i våre hjerter? Når

Sakramentet stilles ut, kneler den norske gruppen sammen med nær tre millioner andre ungdommer.

Det er helt stille. Det eneste som bryter lyden, er bølgene fra stranda. En selger roper «agua, agua», men blir brutalt hysjet ned av de nærmeste 3000 deltagerne. Selv om alt er annerledes enn siste verdensungdomsdag i Madrid, forblir noe det samme: Den sterkeste opplevelsen er den som skjer uten ord. Gud er nær.

Søndag morgen over Copacabana. Sammen med solen som stiger i øst, samles vi alle til avsluttende messe. Ifølge offisielle tall er vi 3,7 millioner ungdommer tilstede. (For her er alle ungdommer, i allefall akkurat nå!) Paven åpner med å si: «Jesus is calling you to be a disciple with a mission!»

Ordene synker inn. Vi er disipler. Med et oppdrag! Det er så lett, her på stranden, å ta imot denne fornyede utfordringen om å leve troen i våre hverdagsliv, om å gå fryktløse og tjenestevillige ut i en verden og til mennesker som kanskje ikke har spurt etter oss, men som heller ikke vet hva de søker. I denne forvirringens tid er det vi som har noe å bidra med, som har noe å gi.

Hvem hadde vel trodd at vi skulle møte vår nye pave for første gang på Copacabana? Stranden

foto: Sigmund Kristof

som er kjent for lettkledd sambadans i karnevalstiden, virker fjernt fra Kirkens overhode. Copacabanas seksualfokuserte kultur synes å ha møtt sitt motstykke i millioner av ungdom i hellig og helhjertet lovprisning. Og midt i det hele virker pavens nærvær så naturlig. Hvorfor virker det som om han kunne holdt sin audiens her hver uke? Jeg tror det er fordi vi har fått en pave som finner sin naturlige

plass hvor han enn er. Han er en pave som passer inn overalt. Det smitter, og vi føler at vi, katolske troende, har en plass nettopp der vi er, i våre egne liv.

Vi takker for de sterke opplevelsene vi har fått dele med hverandre, og for troen som har fått en åndelig kraftinjeksjon. Og vi takker pave Frans for det varme møtet. I åpen bil og med åpne armer hilser paven verdens ungdom. Vi jubler tilbake!

Samhold

Velkommen til Kristen-Norges eget forsikringselskap

Forsikring innebærer å være en del av et fellesskap. Knif Trygghet eies av 55 ulike organisasjoner og kirkesamfunn, og deler deres kristne grunnsyn og verdier. For oss er det viktig å tilby gode forsikringsløsninger til en konkurransedyktig pris. Vi hjelper deg med å avdekke hvilke forsikringsbehov du har - og ikke har. All avkastning fra forsikringsdriften forblir i KNIF-fellesskapet, slik at mest mulig ressurser kan føres tilbake til kristent arbeid. Er du ansatt,

tillitsvalgt eller har tjeneste som frivillig i Kristen-Norge – ta kontakt med oss for å få et forsikringstilbud. Velg KNIF-fellesskapet og vær med å styrke Kristen-Norge.

knif Trygghet
Kristen-Norges *eget* forsikringselskap

Bestill forsikringene dine direkte på www.kniftrygghet.no

Oslo katolske bispedømme:

Årsregnskap 2012

Av Thuan Cong Pham, økonom

Oslo katolske bispedømmes årsregnskap for 2012 viser et driftsoverskudd på 4,3 millioner. Bispedømmet har dermed ikke hatt underskudd på drift på fire år, siden 2008.

Tatt i betraktning at vi i årene før det gikk i underskudd i ni av ti år, er dette særdeles gode nyheter. På mange måter kan vi konkludere med at bispedømmets økonomi er sunn og under kontroll.

Store investeringer bak og foran oss

Selv om driftsoverskuddene de siste år til dels har vært store, har vi også hatt

Vi har nå ansatt en regnskapsfører i full stilling for å føre regnskap for de menigheter som måtte ønske det.

store investeringskostnader. Årsresultatet, som er driftsresultat etter investeringer og ekstraordinære utgifter, er betraktelig lavere.

Det er tre særskilte grunner til at vi har høye utgifter til investeringer:

- etterslep på vedlikehold
- kjøp, bygging og utvikling av nye menigheter, kirker og prestegårder
- oppussing og oppgradering av Mariaholm

Etterslep på vedlikehold er en kostnad både menighetene og bispedømmet har. Alle menigheter har utgiftsført kostnader på dette de siste år, eller vil gjøre det i løpet av inneværende eller

neste år. Etterslepet er en konsekvens av Kirkens dårlige økonomi de siste år. At vedlikehold av bygningsmasse må tas jevnlig, har vært en hard lekse å lære.

En hyggeligere utgift forbundet med eiendommene våre, er de vi kan betrakte som investeringer. Dette er kjøp av eiendommer og forstørrelser av kirker,

menighetssaler og presteboliger. Det siste året har vi blant annet kjøpt Mortensrud gård, hvor det planlegges bygd kirke. Overskjøting av ny kirketomt på Jessheim er i skrivende stund vel i gang. I tillegg har vi kjøpt flere presteboliger.

Selv om investeringene medfører store utgifter, viser det også at Kirken vokser. Et synlig tegn på dette er St. Svithun kirke i Stavanger, hvor vi har fått en betraktelig større kirkebygning. I løpet av nær framtid vil vi også kunne se at St. Ansgar kirke i Kristiansand vil bli forstørret.

Regnskapsføring i menighetene

En av de utfordringene vi lenge har ønsket å ta tak i, noe vi nå har gjort, er økonomistyring i menighetene. Grunnlaget for god økonomistyring

er et godt budsjett og regnskap. I mange, og særlig i de små, menigheter har regnskapsføring blitt gjort som en dugnadsjobb. Vi har nå ansatt en regnskapsfører i full stilling for å føre regnskap for de menigheter som måtte ønske det. I første omgang er det kun fem menigheter som får regnskapet ført av bispedømmet. Etter hvert håper vi å få med alle som ønsker hjelp.

Pastoralt arbeid

Et område vi ønsker å fokusere mer på og som dermed vil ha økte utgifter i nær framtid, er pastoralt arbeid. Maria J. Sammut er ansatt som leder i en nyopprettet avdeling i bispedømmet, Pastoralavdelingen. Hennes ansvar er å legge rette for at det pastorale arbeidet i menighetene kan bli gjennomført på en god måte. Pastoralavdelingen skal bistå prester, kateketer og familier i deres arbeid med å spre Evangeliet. Vi ser fram til utgiftene.

Regnskapstallene

Forhåpentligvis er rubrikkene i regnskapet mer eller mindre selvforklarende. Om du skulle lure på noe, håper jeg at du tar kontakt med meg på finans@okb.katolsk.no eller tlf 23 21 95 20.

	2012	2011
Driftsinntekter og kostnader		
Inntekter		
Statstilskudd	35 528 568	29 915 680
Kommunaltilskudd	40 692 648	29 333 915
Bonifatius Werk m.fl.	443 632	1 091 885
Menighetsbidrag	-	569 871
Tilskudd og refusjoner prestelønn	2 197 958	2 136 461
Gaver	1 463 725	552 228
Andre inntekter	250 559	853 958
Refusjoner fra menigheter m.fl.	2 984 237	3 108 622
Innbet. til særskilte formål	258 456	280 083
Sum inntekter	83 819 783	67 842 703
Kostnader		
Administrasjon OKB	-10 450 119	-11 258 318
Drift og anskaffelse eiendommer	-11 187 295	-8 290 348
Råd og kommisjoner	-266 953	-288 206
Informasjon og media	-5 574 392	-4 793 114
Pastoralt arbeide	-3 966 190	-2 789 387
Nasjonalsjelesorg	-1 133 090	-985 847
Prestar	-11 902 752	-10 752 606
Kommunaltilskudd til menigheter	-24 761 813	-17 108 647
Andre tilskudd	-10 016 032	-3 744 421
Tap på fordringer	-209 000	-
Utbetalt til særskilte formål	-29 740	-47 366
Sum driftskostnader	-79 497 376	-60 058 261
Driftsresultat	4 322 407	7 784 442
Finansinntekter og kostnader		
Renteinntekter	363 719	276 045
Renteutgifter	-530 968	-485 741
Andre finansinntekter	5 578	17 922
Andre finanskostnader	-4 137	-24 551
Netto finans	-165 809	-216 325
RESULTAT FØR SÆRSKILTE POSTER	4 156 598	7 568 117
Særskilte poster		
Gaver til videresendelse	1 011 033	2 387 994
Gaver mottatt og oversendt	-1 011 033	-2 387 994
Mottatte tilskudd til byggeprosjekter	-	998 589
Byggeprosjekter	-3 258 465	-3 270 758
Bil kjøp	-339 930	-1 045 700
A. ekstraord. inntekter	-	-
A. ekstraord. kostnader	-	-4 795
Avskrivning på fordringer	-	-
Endr. i avsetn. til særskilte formål	-228 716	-232 717
Sum særskilte poster	-3 827 111	-3 555 381
ÅRSRESULTAT	329 487	4 012 736
OVERFØRING		
Overført til egenkapital	-3 050 165	-1 413 500
Overført fra egenkapital	-	-
Overført til annen egenkapital	-4 841 501	-4 508 165
Overført fra annen egenkapital	7 562 178	1 908 929
Sum overføringer	-329 487	-4 012 736

Bokhøsten på St. Olav forlag

Kommer i løpet av høsten 2013!

Robert Barron:
Katolisisme

Anselm Grün:
Vinen – en gave fra himmelen og jorden

Lars Roar Langslet:
Tanker om tro

P. Olav Müller:
Guds verden – menneskenes verden

Aage Hauken:
Med Paulus i Tyrkia

Angela M. Burrin:
Barnas egen bok om korsveien

Jeanne Perego:
Jorge – gutten som ble pave

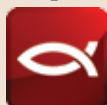
Andrea Tornielli:
Frans – paven fra den nye verden

Pave Frans:
Troens lys – en encyklika

Ståle J. Kristiansen og Peder K. Solberg (red.):
SEGL – katolsk årsskrift for religion og samfunn 2013, årgang 2

Katolsk informasjonstjeneste:
Katolsk almanakk 2014

Populære katolske apper

Antall nedlastinger av de to katolske appene har passert 3.000.

Per 23. august var tallet 3.049 nedlastinger, fordelt på 1941 (Katolsk-appen) og 1108 (Katekismen). Du finner dem på app.katolsk.no.

Foto: Hanna Munkelid

Dom Bernardo Bonowitz omgitt av møtedeltagerne på Tautra.

Sølibatet er ikke en flukt, men en utfordring

Av sr. Anne Bente Hadland OP

Vi har intervjuet to erfarne novisemestere om utfordringer for unge som søker seg til det monastiske liv, i sær hva det affektive liv, sølibatet og kyskheten angår.

I sommer avholdt monialene i Norden et seminar på Tautra Mariakloster om åndelig veiledning og formasjon, dvs. «opplæring», i klosterliv. Målgruppen var novisemestere i kontemplative klostre i Norden. I tillegg var også trappistnonner fra Irland, Tyskland og USA til stede. Foruten St. Olavs utsendte.

Innleder var Dom Bernardo Bonowitz OCSO. Dom Bernardo har tilbragt til sammen 40 år i kloster, flere av dem som novisemester. Han er av jødisk herkomst, født og oppvokst i New York, og lot seg døpe som 18-åring. I en alder av 24 inntrådte han hos jesuitene og ble presteviet der, men søkte etter ni år om å bli opptatt som munk hos trappistene i Spencer, USA. Etter

flere år som novisemester er han nå abbed i trappistklosteret Novo Mundo i Brasil.

Dom Bernardo, i forbindelse med Verdensungdomsdagene i Rio leste vi i norske aviser at Den katolske kirkes tilbakegang i Sør-Amerika skyldes overgrepsskandaler, og ikke sjelden er det sølibatet som får skylden, hva sier du til det?

– Sølibatet skaper ikke overgripere, det er helt klart, også statistisk. Men

å leve ut det de sliter med, kan være del av dette. Men som sagt, det er ikke klosterlivet eller sølibatet som frembringer det.

Men hva gjør et menneske til overgriper?

– Rent generelt vil jeg si at vi mennesker i en presset situasjon kan få oss til å gjøre nær sagt hva som helst. Jeg husker reaksjonen til en novise da jeg sa at vi alle var i stand til å begå mord. Han nektet for det – han ville aldri

Skal man leve sølibatet og kyskheten på en sunn og avbalansert måte, krever det at man fullt ut er del av fellesskapet, tar del i livet der – deler gleder og sorger, viser omsorg for andre og selv mottar omsorg

når det er sagt, tror jeg nok at mennesker som sliter med tendenser som er eller har vært sosialt uaksepterte, kan finne på å søke seg til sølibatære livsformer, simpelthen for å unngå sosialt press. Det kan være ubevisst. Både skamfølelse og håpet om ikke

kunne øve fysisk vold mot et annet menneske, sa han. Jeg insisterte, han nektet. Senere kom det frem at han kom fra en voldelig familie og var livredd for selv å komme i relasjoner som kunne provosere frem uønskede og farlige reaksjoner. Men når det gjelder

prester og seksuelle overgrep, tror jeg at overgriperen ofte lever to parallelle liv, og da i psykologisk forstand, ikke først og fremst moralsk. Han kan være en overbevisende prest, som tror på sakramentene, samtidig som han altså lever et annet liv, et liv som er veldig sterkt og ikke integrert i det andre.

– For et par år siden leste jeg en artikkel av tysk psykiater i *The Tablet*. Han hevder at menneskets seksuelle preferanser blir fastlagt i ung alder, og at de fleste i ungdomsårene blir klar over sine disposisjoner. Men som moralsk handlende mennesker er vi også i stand til å ta et valg om ikke å leve det ut.–

Du har erfaring med klosterliv og noviser i USA og Brasil, og du har også tatt imot noviser fra Angola. Hva vil du si er en hovedutfordring når det gjelder nettopp sølibatet?

– Jeg må si jeg er gledelig overrasket over hvor seriøst de unge brasilianske brødrene jobber med å leve kyskheden og ikke leve i kompromisser. De kommer fra en kultur hvor porno og overfladisk sex dominerer. De afrikanske brødrene kommer fra en kultur hvor det å ha barn er det ypperste tegnet på deres maskulinitet. Så utfordringene er forskjellige. Jeg forlot USA før internett ble et fenomen. Problemet med internett er tilgangen på pornografi. Det er meget skadelig. Det banaliserer og av-personaliserer seksualiteten – fokuserer kun på nytelse og egen tilfredsstillelse. Det er sterkt fremme i ungdomskulturen med den følge at den viktigste referansen i ungdommens liv er dem selv, deres egne følelser og behov. Det å søke nytelse er en sterk drivkraft. Bildet er langt fra entydig, men jeg ser at det å gi seg selv helt og fullt kan være et problem for mange.

– Utfordringen er å formidle at de kommer til klosteret for å gi en dobbel gave, så å si: gi seg selv til Kristus og til fellesskapet. De kommer til klostrene for å søke Gud etter å ha vært berørt av ham på en særlig måte, men så kan det virke som om de setter en grense for hvor meget Gud kan kreve av dem. De ser seg selv som større enn det kallet har mottatt. Det og denne manglende evnen til å gi seg selv helt og fullt, bekymrer meg.

Hva skal til for å leve et lykkelig liv i sølibat?

– Sølibatet er del av den totale hengivelsen til Gud, etterfølgelsen av Kristus. Det er ikke først og fremst av disiplinær art, det er å ta Jesu liv som modell for sitt eget og søke en personlig forening med ham. Den cisterciensiske tradisjon som jeg står i, lærer oss at denne etterfølgelsen er uten grenser, at vi vokser i en stadig større nærhet. Det å velge et liv i sølibat og kyskhed er et positivt valg om å leve i forening med, i enhet med, Kristus. Enhver personlig relasjon til et annet menneske har dette unike og uerstattelige over seg. Det er min erfaring at denne foreningen er grunnleggende for å leve et fruktbart liv i sølibat og kyskhed. Dette livet har en mystisk dimensjon, om du vil.

– Det å leve kyskheden er en læringsprosess. Det kan ta år før man konfronteres med konsekvensene av det valget man har tatt. Det er et spørsmål om modenhet, og livet igjennom oppdras vi i vår egen affektivitet, våre egne følelser.

– Skal man leve sølibatet og kyskheden på en sunn og avbalansert måte, krever det at man fullt ut er del av fellesskapet, tar del i livet der – deler gleder og sorger, viser omsorg for andre og selv mottar omsorg. For meg er mitt klosterfellesskap *min* familie, og det i vel så stor grad som min biologiske familie. Dernest må vi oppmuntre våre medlemmer til å være åpne for veiledning. Det er ingen skam å søke hjelp. Tvert imot, det er viktig å kunne vise følelser, ikke være redd for dem, heller ikke være redd for å vise dem i fellesskapet.

– Det personlige møtet med Kristus, erfaringen av å leve et liv som foregriper Guds rike, og gleden ved å leve det, er fundamentalt i et klosterliv og avgjørende for et lykkelig liv som munk eller nonne, ordensbror eller -søster. Dette livet gir stor glede – på grunn av Gud, fellesskapet og Kirken. Hvis det ikke gjør det, bør man tenke over hvorvidt man har havnet riktig. Gud har ingen ære av et frustrert ordensliv.

* * *

Sr. Anne-Lise Strøm OP i Lunden kloster har vært priorinne og novisemester i bortimot 40 år. Hun gikk i kloster i 1961, 21 år gammel.

Hvis du skulle peke på noen utfordringer i forbindelse med å formidle det som har med sølibatet og kyskheden å gjøre, hva ville du da trekke frem?

– Vi lever i et veldig sexfokuseret samfunn med vekt på seksuelle opplevelser – hvor blir det av kjærligheten, spør jeg. Er sølibatet et uttrykk for kjærlighet eller frigiditet? I Matteusevangeliet 19,10ff hører vi Jesu ord når han sier at noen er evnukker fordi de er født slik, men noen er det for himlenes rikes skyld. Vi velger sølibatet av kjærlighet til Kristus. Kjernen i sølibatet er å gi sitt liv til Kristus, elske ham med alt man er og har.

– Det er vanskelig, det er snakk om en prosess, vi vokser i kjærlighet.

Hva er forutsetningen for å kunne leve livet i sølibat?

– Det krever at man har kallet og et normalt, stabilt følelsesliv. Det er viktig at de som melder seg til klosterlivet, vet litt om hvem de er, hvordan de fungerer følelsesmessig, har et avklart forhold til sine foreldre, kjenner sine grenser. Det er viktig for å være åpne for å kunne vokse i Kristi kjærlighet.

– Sølibatet betyr at man ikke har noe forhold eller vennskap som er eksklusivt og går på tvers av kjærligheten til Kristus og forholdene i fellesskapet. I den grad et vennskap blir eksklusivt og lukker oss for andre, er det negativt og bryter med det vi har lovet.

– Kyskheden har ikke bare med seksuelt avhold å gjøre, men med hjertets frihet og renhet, og det betyr å løsrive seg fra veldig mye: fra familien, for eksempel – vi har jo ikke noe normalt familieliv. Vi trenger hjelp for å vokse i den friheten og åndeligheten som gjør at de løftene vi avlegger, bærer

gjennom livet. Det er en fundamental frihet det er snakk om,

– Kyskheden er på hjertets nivå, vil jeg si. Som i Det gamle testamentet, hvor vi leser at vi ikke skal begjære noe som tilhører vår neste. Vi skal ikke begjære, hige etter, mennesker, ting, stillinger – det er her det ligger.

Så når man inntreier i et kloster legger man ambisjonene og karriereplanene på hyllen?

Kyskheden har ikke bare med seksuelt avhold å gjøre, men med hjertets frihet og renhet, og det betyr å løsrive seg fra veldig mye.

– Ja, så avgjort! Vi skal følge Kristus, ta opp vårt kors og bære det fordi Gud kaller oss til det – ble det veldig fromt?

Nei da, bare fortsett ...

– Kyskheden hører også hjemme i ekteskapet, man vier seg til ett menneske og bare det. Det er uhyre viktig i et parforhold. Du har valgt én og ingen annen, og skal du heller ikke se etter andre – men ingenting av dette utelukker kjærlighet til andre.

– Alt resymeres i ordet *kjærlighet*. Det er vel Jung som sier at den dypeste lengselen i mennesket er etter Gud. De erotiske kreftene kanalisierer en dyp lengsel etter Gud og forsterker denne lengselen. Det er den dypeste drivkraften i mennesket. Menneskets dypeste behov kan bare tilfredsstilles av Gud – i Jesus Kristus.

Hvilke forutsetninger for å leve dette har de som melder seg til klostrene i dag?

– Først vil jeg si at sølibatet ikke er en flukt fra verden, som klosterlivet heller ikke kan være det – det egner seg dårlig ... Man kommer til klosteret for å søke Gud – men det kan være vanskelig å legge av seg gamle vaner, og venner for den del.

– I min ungdom, da jeg inntrådte, var vi avskåret fra alt, men da kunne både fantasi, drømmer og lengsler ta uante proporsjoner. Nå lever vi mer normalt, vi har omgang med mennesker fra utsiden av klosteret også, kvinner som

menn – det er bedre. Vi har syv års prøvetid, og kommer det opp noe som er sterkere enn klosterkallet, kan man jo gå.

– Det som er sikkert er at dersom man har fortrenget noe, vil det komme opp før eller senere, og da gjelder det å være åpen for det.

– Men kjærligheten til Kristus blir bare sterkere. De fristelser og prøvelser man måtte bli utsatt for, vil som regel avta. Det står i våre konstitusjo-

ner at vi skal unngå å sette oss selv i vanskelige situasjoner; situasjoner hvor vi vet at våre grenser kan settes på prøve – det er fornuftig. I vår tid er fristelsene og adspredelsene lett tilgjengelige – gjennom internett, for eksempel.

– Gode vennskap er viktige. Vi trenger noen å snakke med, noen vi deler interesser med. Verken sølibat eller kyskhed utelukker vennskap, men igjen: De må ikke være eksklusive. Jeg har et par venner innenfor klosterlivet – munkene – som har hjulpet meg opp gjennom årene, hjulpet meg å se verdien i forholdet mellom mann og kvinne. Det å ha slike vennskap uten

begjær og hvor de gjensidige grensene respekteres, er uvurderlig og veldig utviklende.

– Seksualiteten blir jo kanalisert, ikke sant, i ting som er interessante – kjærligheten til Kirken, engasjementet i å skape noe, i fellesskapet, i veiledningen av mennesker. Vi har giftet oss med et fellesskap og en orden, vi har et ansvar overfor Kirken – det har store ringvirkninger hva vi gjør. Jeg skjønner ikke at man kan velge sine egne følelser fremfor det kristne vitnesbyrdet. At man forlater en fordrunken psykopat, det har jeg forståelse for, men jeg elsker Kirken, og for meg ville det være den største ulykke å svikte den.

– Sølibatet er ikke en flukt, men en utfordring – det har kostet enormt, men det gir lykke. Genuin kyskhed er umulig uten et hengivent bønneliv, og bønnelivet er en forutsetning for å integrere sølibatet i ens liv. Det er bare Kristus som kan gi struktur til et menneskes liv, og møtet med ham i bønn er en forutsetning for et lykkelig og vellykket klosterliv.

– Det er en spesiell nådegave å forbli i det kallet man har mottatt.

■
Dette intervjuet ble gjort uavhengig av saken som omtales i pressemeldingen på s. 20. *Red.*

Bønn for kall 2013

Første torsdag i måneden ber de troende i Oslo katolske bispedømme spesielt for kall til preste- og ordensliv. Alle menigheter og klostre i bispedømmet oppfordres til å gjøre dette lokalt, og alle katolikker oppfordres til å be alene og i familien.

I St. Olav domkirke holdes det en egen messe på denne dagen med påfølgende kirkekaffe. Datoene er:

- 3. oktober:** Dominikanerne/ fransiskanerne (holdes i St. Johannes kirke, Bredtvedt)
- 7. november:** Elisabethsøstrene
- 5. desember:** Oblatpatrene

Marias gjenkomst?

Av Hans Fredrik Dahl – professor emeritus i medier og kommunikasjon, UiO

Plutselig er Maria over alt. Det synes i alle fall så, i smykkebutikken nederst i Industrigata, eller skohandelen på torget i kystbyen jeg besøker.

Begge har fått statue av den hellige Jomfru i vinduet. På hjørnet av Frognerveien har jeg også sett Maria dukke opp i et utstillingsvindu. Er det billigsalg på butikkfigurer fra katolske land?

Hva enn grunnen er: Hun er der, kjennes så riktig, står med kjortelen drapert om hodet om så i skobutikken, som en interiørfigur på én gang velkjent og eksotisk og derfor egnet som blikkfang.

Helbredelser i 2013? Og det er mer. I Aftenpostens prisverdige rundreise til hellige steder er Alf van der Hagen selvfølgelig innom Lourdes i Frankrike. Og beretter om Jomfruens apparisjon (som det heter når hun viser seg) for vesle Bernadette en ettermiddag for hundre og femti år siden. Jomfru Maria viste seg for en fattigjente i dalen! Dette er en merkelig historie, og von der Hagen fester seg naturlig nok ved rullestolene som i dag bringer syke troende i ordnede rekker fram til stedet der hun viste seg. De tror at hun helbreder. Kan man forstå det, i 2013?

Ja, Jomfru Maria er stadig aktuell. Og hun kaller på fantasien, ikke sant? Den etter hvert omfattende mariologiske forskningen (den heter faktisk så) har produsert bind på bind om henne, mest kjent er visst den franske teologen pater René Laurentins bidrag i så måte. De kom ut i 1950- og 60-årene og er så grundige man kan ønske seg. Men tro ikke at den historiske Maria derfor har fått ligge i fred!

Litteraturen. Den irske forfatteren Colm Tóibín har nylig utgitt en roman om henne, *The Testament of Mary* (Viking 2012), som nå også er under oppføring som skuespill. Fra før kjenner man José Saramagos utførlige behandling av Maria i *Jesusevangeliet* (Cappelen 1993), i tillegg naturligvis til tallrike andre fiksjoner. Disse nyere fremstillinger setter til side evangeliene og mariologiens versjon og dikter sine egne historier om Maria; de kan leses som kontrafaktiske, men ikke derfor uinteressante, muligetsforløp.

Kommunisten Saramago behandler Jesu mor med en slags respekt, for så vidt; hun er en ung og ytterst fattig jente fra Palestina, men føder sitt guddommelige barn under bibehold av en viss magi; det er derfor noe «overnaturlig» rundt henne, noe som gir romanen kvalitet tross dens materialistiske og ikke-kristne ramme.

Hun er der, kjennes så riktig, står med kjortelen drapert om hodet om så i skobutikken, som en interiørfigur på én gang velkjent og eksotisk.

Annerledes hos katolikken Tóibín. Hovedpoenget i denne romanen er at Maria ikke følger Jesus, ikke tror at han er Guds sønn.

Hennes gutt har talent som rabbi og utfører mirakler som vekker beundring i den flokken av aparte og nokså sære mennesker som omgir ham. Men at han skulle forløse verden og fri menneskene fra synden? Ved den grusomme død han fikk? Nei, det tror hun ikke i denne romanen. Og det forteller hun til de to (Johannes og annen evangelist?) som stadig kommer innom henne i Efesos for å skrive ned ord for ord hva han sa og hva som skjedde; de plager henne, men er hennes velgjørere også på et vis ...

Teologien. Tóibín har så vidt jeg vet fått fine anmeldelser. Det vil sikkert også Jeanne Wreden få for sin nye bok *Kvinnens plass i Kirken* (Emilia forlag 2013). Også den handler om Jomfru Maria. Men ikke bare, riktig nok. De hundre sider eller så med mariologi inngår her i et større resonnement om kvinners rettmessige plass og funksjoner i Den katolske kirke. Et tankevekkende og

kjærkomment resonnement, mener nå jeg, men la meg holde meg til Maria i denne omgang:

Wreden behandler den hellige Jomfru som en teologisk meningsbærende person, som berettiger oss til å trekke visse slutninger om kvinnens plass i skaperverket – kontra da i Kirken qua tradisjon og institusjon. Hennes metode er altså teologiens.

Det slår meg da at den behandlingen hun gir Maria, har et helt annet utgangspunkt enn den «frie» fortelling som diktingen benytter seg av. Fortellingen tar nok utgangspunkt i den historiske Maria, for så vidt. Men forfatterne vi snakker om, etablerer egne mer eller mindre sannsynlige alternative hendelsesforløp.

Teologien, derimot, tar utgangspunkt i evangeliene og postulerer at det som

står der, er historisk korrekt. Det er historisk, rett og slett. Et viktig konsildokument omtaler så vidt jeg forstår, «evangeliene, hvis historisitet Kirken alltid og uten å nøle har anerkjent». Man kan derfor ikke gjette slik og slik, postulere alternative hendelsesforløp, eller anta at evangeliene tar feil eller har misforstått – hvis man vil holde seg til troens mål og mening. Da må man tvert imot gå ut fra teksten som den er, og tolke den – dvs. utfylle den der den er knapp – med rigorøs minimalisme, og fremfor alt anerkjenne at det er mange ting vi ikke vet og aldri kan få vite.

Overvinnelse. Det høres så enkelt ut. Men er en overvinnelse. Vi vil så gjerne fylle ut, ikke sant, gjøre ting komplette, vi moderne mennesker. Vi har jo den holdning at vi skal vite alt for å kunne forstå alt.

Men sånn er det dessverre ikke. Det er ting vi ikke vet, og ikke kan forstå.

Kanskje kan Maria lære oss å innse også dette?

Kan Kirken lære noe av folkemordet på armenerne?

Foto: NTB
Av Sigurd Sverre Stangeland, seminarist for Tromsø stift og ph.d. i historie på en avhandling om Tysklands rolle i folkemordet på armenerne

25 år før Holocaust mistet omtrent 1,4 millioner tyrkiske armener livet under et grundig organisert folkemord. I denne kronikken vil jeg først gi en presentasjon av den politiske situasjon i Det osmanske rike, deretter beskrive selve folkemordet, for så å spørre om Kirken kan ta noen lærdom av det som den gang skjedde.

Armenerne og den ungtyrkiske revolusjon

Det slag som i 1915/16 ble rettet mot den armenske kultur, var meget ødeleggende. Ikke bare ble armenerne fjernet fra sine historiske kjerneområder i det østlige Anatolia, men også områdets 2.000 armenske kirkebygg og 500 armenske klostre måtte forlates. Gamle armenske biblioteker med samlinger av uerstattelige håndskrifter ble tilintetgjort for alltid.

Det osmanske rike bestod på denne tid ikke bare av dagens Tyrkia, men også av dagens Syria, Libanon, Jordan, Israel, Irak og Saudi-Arabia.

Gjennom revolusjonen i 1908 hadde den liberale ungtyrkiske bevegelse tatt makten i landet. Da ungtyrkerne på dette tidspunkt propaganderte for at kristne og muslimer burde ha de samme statsborgerlige rettigheter, ble det nye regime fra starten av ønsket velkommen av de armenske eliter. Vidt-rekkende reformer ble gjennomført på

rekordtid. Gjennom valg kunne greske og armenske politikere innta sine plasser i det osmanske parlament. Militær verneplikt ble innført også for kristne – til da en rettighet kun for muslimer. Også særskattene som i århundrer hadde vært pålagt ikke-muslimer, ble opphevet.

Territoriell tilbakegang og politisk radikalisering

Sterke krefter ønsket imidlertid ikke noen multietnisk stat, men heller en «ren» tyrkisk nasjonalstat etter vesteuropeisk modell. Disse krefter ble styrket som følge av Det osmanske rikets dramatiske geografiske tilbakegang gjennom perioden 1908-1913. I løpet av disse fem år mistet Det osmanske rike nesten alle sine gjenværende besittelser i Europa. Også Libya gikk tapt. Nå fryktet man at også araberne og armenerne ville forsøke å løsrive seg, og at man til slutt bare ville sitte igjen med en tyrkisk småstat i det vestlige Anatolia.

Situasjonen førte til politisk fremgang for ekstreme grupper. Gjennom et kupp i januar 1913 kom en ytterliggående fløy innen det ungtyrkiske parti til makten. Kuppmakerne Talaat og Enver innsatte seg selv som henholdsvis innenriks- og krigsminister. Deres målsetning var «Tyrkia for tyrkere». I et samfunn som også bestod av fem millioner greske, armenske og assyriske kristne samt en stor kurdisk befolkning, kunne en slik målsetning selvsagt bare oppnås gjennom bruk av vold. Til det trengtes en krig.

I 1914 hadde armenerne gjennom en internasjonal avtale fått gjennomslag for utstrakt selvstyre innenfor det 200.000 kvadratkilometer store «Tyrkisk Armenia», som inkluderte byer som Erzerum, Erzincan, Muş og Bitlis. Mange ungtyrkere propaganderte imidlertid for at Tyrkia burde ekspandere østover. De mest ekstreme grupper i partiet forfektet visjonen om etableringen av et tyrkisk storrike som skulle innbefatte alle «tyrkiske» folkeslag i Kaukasus og i Sentral-Asia. Den armenske selvstyreavtalen stod imidlertid i veien for alle planer om tyrkisk ekspansjon østover. Så erklærte da også ungtyrkerne selvstyreavtalen som opphevet med en gang utbruddet av 1. verdenskrig var et faktum som-

merer 1914. Som nesten alle kjente folkemord, fant altså også dette sted innenfor rammen av en krig.

Folkemordets gjennomføring

I februar 1915 ble de armenske soldater i den osmanske hær brått fjernet fra de stridende avdelinger, fratatt sine tjenestetvåpen, for så å bli samlet i arbeidsbataljoner. I løpet av kort tid ble de fleste av dem henrettet. I april 1915 fulgte så arrestasjonen av en stor gruppe armenske politiske, religiøse og intellektuelle ledere i Istanbul. Disse ble deportert, mange av dem også drept. Målsetningen med disse innledende riter var åpenbar: Så vel armenernes biceps som deres hjerne skulle lammes, for slik å fjerne faren for armensk motstand mot det planlagte folkemord.

Folkemordet ble satt i gang i mai 1915 og kom til å pågå med uforminsket kraft fram til slutten av 1916. Det hele ble organisert av Innenriksministeriet, som rettet detaljerte ordre til provin guvernørene, som var ansvarlige for den praktiske gjennomføring.

I de øst-anatoliske byer ble armenerne bedt om å gjøre seg klar til å forlate sine hjem i løpet av få dager. Armenernes hus, deres innbo samt deres bankformuer ble inndratt av staten.

På dagen for avmarsj ble armenerne delt opp i to marsjkolonner. Den ene kolonne, bestående av gutter og menn mellom 11 og 65 år, ble ført utenfor byen for å bli drept, som regel gjennom skyting. Massakrene ble hovedsakelig utført av drapskommandoen «Teşkilât-ı Mahsusa». I områder med spesielt stor armensk befolkningstetthet var imidlertid antallet armenerne som skulle drepes så stort at også regulære osmanske hæravdelinger måtte tvinges til å delta i massakrene.

Den andre kolonnen, som bestod av kvinner, jenter, små gutter og eldre menn, ble, med unntak for provinsen Diyarbakir, ikke drept på stedet, men sendt ut på endeløse dødsmarsjer. Mange av de deporterte døde som følge av sult, tørst og mishandling, andre ble massakrert. En liten andel kvinner og barn reddet livet gjennom opptagelse i muslimske familier, men da under forutsetning av at de gikk over til islam. Trass i dette var imidlertid flere hundre tusen

deporterte armenere fremdeles i live våren 1916. Disse ble drept i storstilte massakre i det nordlige Syria i perioden februar – november 1916 i det som i genocidforskningen refereres til som folkemordets annen fase. Ved utgangen av 1916 var 70 % av de tyrkiske armenere blitt drept. 20 % hadde overlevd, men hadde måttet forlate sine hjem. Bare 10 % av de tyrkiske armenere forble relativt uberørte av folkemordet.

Kan Kirken lære noe av erfaringene?

La oss først slå kategorisk fast: Kirken har, i motsetning til hva naive kritikere av pave Pius XII synes å forestille seg, ikke noen mulighet til å *forhindre* eller til å *avslutte* et pågående folkemord. Politiske aktører som bruker folkemord som politisk virkemiddel vil aldri bry seg om kirkelig kritikk. Da Kirken altså ikke har makt til å *forhindre* folkemord, må den under pågående folkemord

muligheten for å dra veksler på ordenssamfunns materielle og menneskelige ressurser vist seg å representere et stort aktivum. I januar 1916 *beordret* kardinalerkebiskop Hartmann av Köln – gjennom et *hemmelig* rundskriv – alle sine sokneprester til å ofre en søndagskollekt til de forfulgte tyrkiske armenere. Kollektene skulle, på kardinalens *ordre*, overføres til en heller ukjent organisasjon ved navn «Deutscher Verein vom Heiligen Lande» som ved hjelp av kurerer skulle bringe pengene inn i Syria, hvor folkemordet herjet for fullt. All hjelpeinnsats måtte holdes hemmelig for ikke å bli stanset. Gjennom hemmelig hjelpeinnsats – protestantisk som katolsk – ble mange tusen armenere i 1916 reddet i området rundt Aleppo. Imidlertid ble det hemmelige arbeidet uforstandig nok omtalt i tidsskriftet til en tysk kristelig hjelpeorganisasjon som selv *ikke* var engasjert i hjelpeoperasjonene. Resultatet ble at osmanske myndigheter fikk kjennskap til det hele. Hemmelige medarbeidere ble oppsporet og arrestert, og hjelpearbeid måtte innstilles. De fleste av de armenere som hadde blitt reddet i første omgang, ble kort etter drept i store massakre. Dette demonstrerer nødvendigheten av absolutt hemmelighold rundt denne type hjelpearbeid.

I januar 1916 beordret kardinalerkebiskop Hartmann av Köln – gjennom et hemmelig rundskriv – alle sine sokneprester til å ofre en søndagskollekt til de forfulgte tyrkiske armenere.

heller konsentrere seg om å *redde så mange som mulig av ofrene*.

Erfaringene fra så vel folkemordet på armenerne som Holocaust, har vist oss at de ordinære hjelpeorganisasjoner, som f. eks. Caritas, ikke kan få fram hjelp til ofrene for et *pågående* folkemord. Dette er ingen kritikk av Caritas – bare en konstatering av at det å nå fram med hjelp til ofrene for et *pågående* folkemord er en type operasjon som krever helt spesielle løsninger. Da folkemord ofte er uhyggelig effektive, må all hjelp organiseres på rekordtid, og *hemmelighold* rundt operasjonene er avgjørende for å kunne lykkes. Grunnen er åpenbar: Den stat som er i ferd med å utføre et folkemord, vil slå ned på ethvert forsøk fra eksternt hold rettet inn mot å redde livet til ofrene. Et slik hemmelighold lar seg imidlertid ikke kombinere med det grunnleggende prinsipp om *samarbeid med makthavere* og *åpenhet* som preger Caritas.

Hvordan nådde Kirken fram med hjelp?

I situasjoner hvor der er behov for organisering av hemmelig hjelpearbeid, har Kirkens hierarkiske preg samt

ute for hundre år siden enn den synes å være i dag.

Erfaringene fra folkemordet på armenerne samt fra Holocaust har demonstrert at man ikke kan nå frem med hjelp til ofrene for folkemord gjennom ordinære hjelpeorganisasjoner. Kirkens hierarkiske oppbygning og dens internasjonale preg gir imidlertid *biskopene*, i samarbeid med *ordenssamfunn*, et solid grunnlag for raskt å kunne organisere *hemmelig* hjelpeinnsats, som jo er det eneste mulige under slike forhold.

Også i vår tid bør Kirkens biskoper, i kraft av den myndighet som er dem betrodd, være forberedt på, i samarbeid med ordenssamfunn, å kunne initiere hemmelige hjelpeaksjoner. Dette krever imidlertid at Vestens katolikker blir mindre navlebeskuende. Vi må åpne øynene for de mange som trenger vår hjelp mer enn oss selv. Og vi må under ingen omstendighet gi moralsk støtte til hatets ambassadører, heller ikke når de har våre egne lands utenriksdepartementer i ryggen.

EN GOD BANK FOR KNIF - EN GOD BANK FOR DEG!

Kjempegode tilbud på banktjenester!
Interessert?

Kontakt Bente Sørensen på telefon
38 17 37 77 eller e-post
bso@sparebankenpluss.no

Pressemelding fra biskop Bernt Eidsvig, Oslo katolske bispedømme

Det er med et svært tungt hjerte jeg må meddele at en prest i Oslo katolske bispedømme har hatt et seksuelt forhold med en 15 år gammel jente. Det er ingen grunn til å tro at det har vært bruk av tvang eller vold.

Undertegnede ble informert om de faktiske forhold den 8. august. Dagen etter fikk jeg anledning til et personlig møte med jenta og hennes foreldre, hvor jeg kunne forsikre dem om min fulle støtte og kvalifisert juridisk bistand, samt anbefalt dem anmeldelse for at politiet kan vurdere straffeforfølgelse. Den aktuelle ordensprestens prestelige fullmakter ble trukket tilbake med øyeblikkelig virkning. Forholdet ble mandag kveld den 19. august anmeldt politiet i samarbeid mellom stedets sogneprest og jentas foreldre.

Saken ble, i henhold til våre prosedyrer, meldt meg via en av bispedømmets kontaktpersoner. Vedkommende var informert av en annen prest som jenta har betrodd seg til. Vår saksgang har vært og vil også fremover være i henhold til vårt Fagetsiske Råds Beredskapsplan.

Den sivilrettslige videre vurdering og saksgang føres nå av rette myndigheter. Vedkommende prest befinner seg per dags dato i utlandet. Han har erkjent forholdet, som skal ha vært kortvarig, og er beredt til å samarbeide. Den parallelle kirkerettslige prosessen føres videre av undertegnede i samarbeid med prestens overordnede.

Oslo, 20. august 2013

+Bernt Eidsvig

NKKFs valfart til Vadstena

Vi var 24 spente turdeltagere som ankom Birgittasøstrenes kloster og gjestehus i Vadstena 7. juni. Selve byen er nydelig, og klosteret ligger idyllisk til helt nede ved Västeren. Vi var flere som tilhørte St.

Birgitta katolske menighet i Fredrikstad, og for oss var det selvfølgelig ekstra fint å komme så nær innpå St. Birgitta.

Vi fikk tre interessante dager i Vadstena og omegn. Lørdag var vi på en lengre utflukt med den tidligere turistsjefen i Vadstena som entusiastisk guide. Vi hadde lunsj ute hos Mariadøtrene i Heliga Hjärtas kloster i nydelig sommervær. Kommuniteten var opprinnelig en del av en kongregasjon innenfor Den svenske kirke, men i 1992 konverterte de som gruppe til Den katolske kirke. Vi besøkte flere gamle, interessante kirker underveis og hadde også en lengre stopp ved fuglesjøen, Tåkern. Her ligger Nordens flotteste fuglereservat, innviet i 2012.

For meg personlig var siste stopp på programmet dagens høydepunkt, nemlig Alvastra kloster, Nordens første cistercienserkloster, bygget i 1143. Her bodde den hellige Birgitta og mannen Ulf i flere år, og han døde og ble begravet her. Her fikk også Birgitta sine visjoner om en ny orden. Alvastra har dessuten hatt betydning for den svenske kongemakten, og kongene har gjort et poeng av å besøke stedet.

Noen NKKF-deltagere i Alvastra.

Søndag feiret vi høymesse med søstrene. De er selvstyrte og tilhører den opprinnelige ordensgrenen, mens Birgittasøstrene i Trondheim ledes fra Roma. Om ettermiddagen hadde vi byvandring med den samme fine guiden. Vi startet med et lengre besøk i Blåkyrkan, Birgittas klosterkirke og fortsatt et viktig pilegrimsmål. I kirken finner vi skrinet til St. Birgitta, som sammen med Katarina av Siena og Edith Stein er en av Europas kvinnelige vernehelgener. Kirken er en av Sveriges største og ble besøkt av pave Johannes Paul i 1989. Om kvelden fikk vi også med oss en nydelig konsert i denne kirken.

Etter en kort handleturn mandag vendte vi nesa hjemover – flere av oss med ønske om å komme tilbake en gang.

Elisabet Golding

Arendal: Menigheten på nett

St. Franciskus Xaverius menighet har en tid lagt ut informasjon under St. Franciskus skoles nettsider, men nå har menigheten fått sine egne sider. De kan besøkes på www.menigheten.stfx.no. Vi gratulerer!

St. Olav

Tromsø stifts nye båt velsignet

For noen år siden kunne vi fortelle om det nye St. Olav kapell på Vikran, hvor Tromsø stift har sitt sommerhus. Det var biskop Goebel som kjøpte den alminnelige eneboligen, bygget i 1972, som ligger ved foten av det mer enn 1100 meter høye fjellmassivet på Malangshalvøya. Biskop Goebel skaffet seg stedet ikke bare for å ha en «sommerresidens», men like mye for å kunne ta godt imot gjester, spesielt fra utlandet. Og det var viktig i hans ledelse av Tromsø stift. Etter at Ryaforbindingen (en 2 675 meter lang tunnel) ble åpnet 29. september 2011, er det mulig å nå Tromsø på tre kvarter.

Naturligvis har Tromsø stift en liten båt på stedet og er medlem av Vikran småbåthavn. Båten som til nå har vært i bruk, var blitt for gammel, så stiftet kjøpte en ny båt som ble velsignet av bi-

skop Berislav Grgić 6. juni 2013. Slik ba vi: «Herre, lytt i nåde til våre bønner når vi ber om din godhet, slik at du fra det høye vender bort alle vindens motgang fra denne båt og med din uovervinnelige kraft tøyler bølgenes brått.» Den nye båtenes navn er – passende nok – «Biskop Goebel».

Melding fra Tromsø Stift/St. Olav

Dåp og førstekommunion i Vest-Telemark

Vår Frue Menighet i Porsgrunn ved sogneprest p. Clement Inpanathan Amirthanathan (p. Inpa) feirer messe i Mo kyrkje i Tokke, Vest-Telemark, en gang i måneden. Lørdag den 8. juni feiret den lille lokalmenigheten dåp og førstekommunion samtidig. For første gang var to katolske prester sammen om celebrasjon av den hellige messen i Vest-Telemark: sogneprest p. Inpa og tidligere sogneprest p. Reidar J.D.I. Voith. Til stede var dessuten Paolo og Regina Brajkovic fra kapellmenigheten i Kragerø, som også hører inn under Vår Fruens menighet i Porsgrunn. De to stilte som faddere.

Førstekommunion ble tatt imot av dåpsbarnets eldste bror. Til sammen fant om lag 40 mennesker veien til Mo kyrkje denne dagen, og dagen etter feiringene stilte p. Voith opp med en «ordinær» søndagsmesse som også ble godt besøkt, til tross for at flere i menigheten reiser inntil en time for å komme til kirken.

Gunnar Grøstad Johnson

Moss: Markerer 90 år med St. Carolus Borromeussøstre i Norge

St. Mikael kirke i Moss feiret søndag 23. juni takksigelsesmesse i anledning 90-årsjubileet for St. Carolus Borromeussøstrenes ankomst til Norge. Torsdag 20. juni inviterte også Borromeussøstrene til en presentasjon av deres

arbeid i Norge siden 1923. Søstrenes kommunitet i Moss er nå deres eneste i Norge, men de har tidligere også virket i Molde, Hamar, Kristiansand og Ålesund.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 18. juni/St. Olav

Bergen: St. Paul kirke males innvendig

Det er som vanlig full aktivitet i St. Paul kirke, men for tiden er aktiviteten av praktisk art. Den 23. juli ble arbeidet med å sette opp stillaser og vaske tak og vegger påbegynt, og i skrivende stund males kirkerommet. Planen er at kirken skal være klar til bruk igjen 8. september. Det er forventet at prisen på dette vil ligge rundt 500 000 kr.

Menigheten har i lang tid vært informert om prosjektet og har over tid bidratt med innsamling og kollekt slik at halve beløpet nå er dekket. Forskjellige nasjonale grupper har bidratt med større beløp. Vietnamesisk gruppe har alene bidratt med 100 000 kr. Vi takker for at menigheten tar ansvar, og så fortsettes det med ekstrakollekt 3. søndag i måneden. Vi regner med at vi skal være i mål økonomisk i løpet av høsten.

Messene er, mens arbeidet pågår, flyttet til Marias Minde og Florida, mens de store søndagsmessene holdes i Johanneskirken.

Dom Alois Brodersen

Oslo: Åpnet nye St. Sunniva

Etter to års omfattende renoveringsarbeid kunne elever og lærere ved St. Sunniva skole endelig slippe jubelen løs: Tirsdag 21. august ble den nyoppussede skolen offisielt åpnet. Tilstede

i den fullsatte skolegården var blant annet byrådsleder Stian Berger Røslund, skolebyråd Torgeir Ødegård og biskop Bernt Eidsvig, som også velsignet de nye lokalene. Den omfattende oppussingen har kostet over 60 millioner kroner. Utgiftene til oppgraderte utearealer kommer i tillegg. FAU gjort en stor innsats med å få inn penger til disse arealene.

I sin tale sa rektor Birgitte Moltubak blant annet:

– Da bydelsoverlegen i 2009 trakk tilbake godkjenningen av skolebygningen pga. manglende ventilasjon, manglende universell adkomst og utilfredstillende lysforhold, så det mørkt ut for St. Sunniva skole. Ikke det at vi ikke så at det var behov for denne oppgraderingen, men estimatene for hva denne rehabiliteringen ville koste, oversteg det som var mulig for skolen å klare. Skolens styre vedtok samme høst å ikke ta inn nye elever til 1. og 8. trinn høsten 2010 – i praksis en kontrollert nedleggelse av skolen. Heldigvis skapte dette sterke reaksjoner blant foreldrene og elevene ved skolen, og de gikk til demonstrasjon for å få kommunen til å bidra med rentekompensasjon på lån og gi oss lånebetingelser som offentlige skoler. En stor takk til FAU for deres innsats her. Demonstrasjonen, som gjorde at det var ganske tomt for elever her den dagen, fikk stor oppmerksomhet i media og medførte at regjeringen åpnet for at kommunene kunne innvilge rentekompensasjon til oss. Denne hjelpen fra kommunen var det som måtte til for at vi kunne gå videre med prosjektering av rehabilitering og sikre skolen videre drift.

– I tillegg til å lukke avvikene fra bydelsoverlegen har vi benyttet anledningen til også å ruste opp naturfagsrommet vårt, fått ny kunst- og håndverksfløy, nytt mat- og helserom og bibliotek og allrom/kantine til elevene. I sommer har også deler av uteområdet vårt fått en grundig fornyelse.

– Jeg skylder også alle elever og ansatte en enorm takk etter denne

Nye utearealer på St. Sunniva skole.

prosessen. Dere har vist fleksibilitet og forståelse og evnen til å ta i et tak litt utenom stillingsbeskrivelsen. Uten den hjelpen hadde det ikke vært mulig for oss å stå her i dag. Det krever mye å gjennomføre en slik rehabilitering med full skoledrift samtidig, og det har til tider vært to slitsomme år. Men vi er fryktelig stolte av skolen vår og over i dag å kunne vise frem skolen som vi alle er så glade i. St. Sunniva skole skal bestå i mange år fremover og fortsette å være en god skole også videre. Så nå gjenstår bare den siste formelle søknaden til bydelsoverlegen for å få tilbake godkjenningen – og alt vil være på plass.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 22. august/St. Olav

Oslo: Oppussing St. Joseph

Det er ikke bare St. Sunniva som har fått et ansiktsløft i Akersveien den siste tiden. St. Joseph kirke, som fungerer som kapell for St. Sunniva skole, er i de siste årene kommet stadig mer i bruk som avlastning for St. Olav domkirke. I sommer har kirken fått nytt gulv og nye lysekroner (gjenbruk fra gamle St. Svithun kirke i Stavanger); de gamle stjernelampene i taket er blitt modernisert, og det er gjort en god del elektriske utbedringer.

St. Olav

Førde: Takk, p. Dariusz

Søndag 25. august var det stappfullt med katolikker i Førde Bedehus. Fra alle kanter av Sogn og Fjordane kom det over 200 troende for å ta avskjed med p. Darek, Dariusz Buras, som etter fire år i Førde og ca 200.000 km i bilen på kronglete veier i dette fylket nå flytter til St. Olav menighet i Oslo. Som vanlig i Sogn ble messen riktig katolsk – feiret på minst fire språk (norsk, polsk, slovakisk og engelsk), men denne dagen var ikke p. Darek alene ved alteret. Hans sommervikar

p. Damian Kurek var til stede, og fra Bergen kom sognepresten Dom Alois Brodersen. Menigheten deltok ivrig i liturgien, og mange var synlig rørt.

St. Paul menighet har laget en plan for messefeiring og katekese på de 8–9 messesteder i Sogn i høst, med messe i Førde hver søndag og noen lørdager, og sjeldnere andre steder, med en prest reisende fra Bergen til Sogn hver uke. Men uten en fastboende prest blir det

Fullt av katolikker i Førde Bedehus

ikke det samme, og katolikkene i Sogn og Fjordane går en krevende tid i møte mens de venter på en ny pastor.

Dom Alois takket p. Darek for de fire årene og hans store innsats på Vestlandet, deretter var det taler og sang på flere språk og kirkekaffe hvor alle kunne si farvel til sin pastor og snakke med sognepresten.

St. Paul menighet – i Bergen, Hordaland og Sogn og Fjordane – ønsker p. Darek alt godt og mange Guds velsignelser over hans virke i St. Olav.

Ewa Bivand, menighetsrådsleder

Tyfonseongen i gang på Filippinene

Tidlig på morgenen 12. august ble Filippinene rammet av tyfonen Utor. Hvert år rammes Filippinene av om lag 20 tyfoner, og dette markerer sannsynligvis starten på årets tyfonseong. Fattige levekår og voldelige konflikter gjør hjelpearbeidet vanskelig.

De siste årene har Filippinene opplevd økonomisk vekst, men til tross for dette er arbeidsledigheten høy, og veksten har heller ikke hatt noen sosialt utjevne effekt i et land hvor avstanden mellom fattig og rik er enorm.

I tillegg til stor fattigdom preges landet av flere voldelige konflikter. Kommunistbevegelsen (NDFP) har i over førti år drevet væpnet kamp for å tvinge frem et regimeskifte på Filippinene. Konflikten har ført til store tap

av liv og eiendom og store lidelser for sivilbefolkningen.

På øya Mindanao sør på Filippinene pågår en annen konflikt mellom den islamistiske separatistbevegelsen Moro Islamic Liberation Front og regjeringen. Denne konflikten har kostet om lag 120 000 mennesker livet. Situasjonen her er svært spent, og så sent som i august tok en bilbombe livet av åtte mennesker i byen Cotabato.

I områder med stor fattigdom eller voldelige konflikter er det svært krevende å drive humanitært arbeid, og på Filippinene er begge disse utfordringene tilstede. Når tyfonseongen nå er i gang, vil behovet for humanitær hjelp være stort. Fortsatt pågår hjelpearbeidet etter tyfonen Bophas, som rammet landet i desember i fjor, samtidig som flere tyfoner ventes i månedene fremover. Caritas Norge støtter en helhetlig og verdig utvikling på Filippinene gjennom vårt humanitære arbeid og vårt freds- og forsoningsarbeid.

Caritas Norge

Revidert beredkapsplan trykket

Revidert utgave av Oslo katolske bispedømme/ Trondheim stifts *Beredkapsplan – Prosedyrer når kirkelig medarbeider er mistenkt for eller har gjort seg skyldig i seksuelle overgrep og grenseoverskridende seksuell adferd* ble undertegnet av biskop Eidsvåg 15. mai i år, festen for den hellige Hallvard. Planen er tilgjengelig på www.katolsk.no/organisasjon/okb/regler/bp/, men kan nå også fås i papirformat. Interesserte kan henvende seg til OKBs administrasjon: okb@katolsk.no 23 21 95 00.

Det er også utarbeidet en brosjyre som kort gir informasjon om beredkapsplanen og referanser til de personer og instanser man kan henvende seg til når man får vite eller har mistanke om at et overgrep har funnet sted. Denne brosjyren skal være tilgjengelig i alle katolske menigheter i Oslo katolske bispedømme og Trondheim stift. Den kan også fås ved henvendelse til OKB.

St. Olav

Vatikanet: Nytt dokument om forebygging og tiltak mot hvitvasking av penger

Pave Frans har utgitt et nytt dokument om «forebygging og tiltak mot hvitvasking av penger, terrorfinansiering og spredning av masseødeleggelsesvåpen». Dokumentet står i forlengelsen av pave emeritus Benedikt XVI's dokument fra 2010, som innførte en detaljert lovgivning mot hvitvasking av penger og annen økonomisk kriminalitet, og utvider den til å omfatte kuriens ulike dikasterier, institutter og enheter tilknyttet Den hellige stol, samt ideelle organisasjoner med base i Vatikanet.

Dokumentet utvider også tilsynsmulighetene til Vatikanets økonomiske informasjonsmyndighet, etter anbefaling fra Moneyval – en kommisjon i Europarådet som jobber mot internasjonal hvitvasking og terrorfinansiering. Pave Frans oppretter også en egen gruppe som skal koordinere Den hellige stols og Vatikanstatens innsats mot hvitvasking av penger og terrorfinansiering.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 8. august/St. Olav

Syria: Verdensungdomsdagen i Aleppo

Samme dag som pave Frans feiret avslutningsmessen for VUD i Rio de Janeiro, samlet også kristne ungdommer i den herjede byen Aleppo seg for å leve en dag i bønn og fellesskap i åndelig forening med sine jevnaldrende på Copacabana og for å hjelpe hverandre til å bevare håpet midt i lidelsen og slitet som preger deres hverdag. 850 ungdommer fra alle de kristne kirkene i den syriske storbyen var samlet i salesianernes senter «George og Matilde Salem» i bydelen al-Sabeel. Fire katolske biskoper deltok med messefeiring og forkynelse. Dagen ble avsluttet med å vie alle syriske ungdommer til Jomfru Marias rene hjerte.

Den armensk-katolske biskopen Boutros Marayati sier til Fides at han er rørt etter dagen: «Jeg ble forbløffet over å se så mange ungdommer uten frykt, midt i en by ødelagt av krig. Alle vitnet om en indre fred, det er Herrens gave.»

Biskop Marayati fortalte også at ungdommene i Aleppo forsøkte å oppnå kontakt med Rio via Skype, noe som ikke gikk fordi Internett ikke fungerte. «Selv om det var et stort antall deltagere på arrangementet, var det ingen sikkerhetstiltak eller organiserte former for selvforsvar. Men gudskjelov gikk alt bra», avslutter han.

Fides 2. august 2013/St. Olav

HØSTAKSJONEN 2013

“Voldsbekjempelse i Mellom-Amerika”

Gi ungdom i Mellom-Amerika en sjanse!

Hvert år dør tusenvis av mennesker som en følge av vold i Mellom-Amerika. Krigen mot narkotika krever store ressurser, er et hinder for utvikling, den destabiliserer demokratiske institusjoner og fører til utbredt frykt i befolkningen.

Gjennom årets Høstaksjon ønsker vi å gi barn og unge i Mexico, Honduras og El Salvador mulighet til en vei ut av liv i vold og kriminalitet.

Støtt Høstaksjonen 2013 ved å gi et bidrag til vår gavekonto 8200.01.93433. Du kan også gi et bidrag online og lese mer om Høstaksjonen på www.caritas.no

 Caritas
Norge

Konsiler før og nå

Av Sten Hidal

Femti år er gått siden innledningen av Det annet vatikankonsil, og i den anledning er det utropt et «Trosens år». At konsilet var den største hendelsen i Den katolske kirke på 1900-tallet, er hevet over tvil. Men på hvilket måte skilte dette konsilet seg fra de tidligere?

Det hevdes iblant at om Det annet vatikankonsil hadde blitt fullt ut realisert, ville Den katolske kirke ikke vært til å kjenne igjen. Men dette konsil er det enogtyvende økumeniske konsil som Kirken anerkjenner – i hvilket forhold står det til de foregående? Er det på alle måter så nytt om omveltende som det av og til hevdes?

Dette spørsmålet kan stilles til både konsilets innhold og dets form. Her skal vi ikke fokusere på innholdet – selv om det ikke lar seg gjøre å se helt bort fra det – men på formen. At det er en forskjell i form mellom det siste konsilet og alle de foregående, er tydelig. Hva består så denne forskjellen i?

De første konsilene

De første konsilene trådte sammen for å skape klarhet i læren om Treenigheten og Kristi naturer. Dette gjelder for de fleste av de syv første konsiler, som er de eneste som anerkjennes av de ortodokse kirkene. Det foreløpig siste blir da det andre konsil i Nikea i 787, som behandlet spørsmålet om venerasjon av ikoner. De mest kjente er det første konsil i Nikea i 325, Konstantinopel i 381 og Khalkedon i 451. Disse konsiler deler utgangspunkt med den hendelse som beskrives i kapittel 15 av Apostlenes gjerninger, og som vanligvis kalles apostelkonsilet. Det møttes i år 49 for å klargjøre forholdet mellom jødekristne og hedningekristne i den eldste kirke.

Konsilene møttes altså for å løse aktuelle stridsspørsmål. Uten deres innsats

hadde Kirken kunnet bli slitt i stykker. Flere av dem ble utropt av keiseren, deriblant Nikea, og ved flere av dem var det ingen eller svært få biskoper fra den vestlige delen av det romerske riket til stede. Men de regnes allikevel for å være økumeniske.

Konsiler møttes også for å avgjøre andre kontroverser enn de som gjaldt treenighetslæren og kristologien. Fra Lilleasia og Roma kan man nevne spørsmålet om rett dato for påskefeiringen og hvordan man skulle stille seg til den montanistiske bevegelsen. I et annet viktig område i oldkirken, Nord-Afrika, kom det betente spørsmålet om gyldigheten av dåp foretatt av heretikere til å bli behandlet på en rekke konsiler.

I det følgende er det de økumeniske konsilene som er i fokus. Det er naturlig at det – i tillegg til de oldkirkelige konsilene – er Trent og de to vatikankonsilene som får særskilt oppmerksomhet, men det er samtidig å beklage at flere av de andre har havnet i mer eller mindre total glemsel. Hvem tenker idag på det femte laterankonsil, som var det attende økumeniske konsil (1512–1527)? Likevel er det her man finner den klareste uttalelsen om sjelens udødelighet.

Alle kirkemøter kom naturlig nok ikke til å bli regnet som konsiler, enda mindre som økumeniske sådanne. Det er ikke nok at biskoper kommer sammen. Det har alltid eksistert provinssynoder, og i moderne tid spiller bispesynodene i Den katolske kirke en stor rolle. For at et konsil skal regnes som et konsil i ordets fulle mening, må det være behørig utropt. I Den katolske kirke er det nå bare paven som kan utrope et konsil, men kirkehistorien kjenner flere som kom sammen gjennom et påbud fra keiseren. Pavens ordførerskap, eller til og med nærvær, er ikke nødvendig. Så sent som i Trent

var paven fraværende og ble representert ved legater. Det er ifølge Kirkeretten bispekollegiet som utøver sin myndighet i den universelle kirke gjennom et økumenisk konsil (CIC 337:1).

Videre må et konsil preges av enighet, *unanimitas*. Det må ikke rives i stykker av stridigheter. Diskusjoner og uenighet er en annen sak, men Åndens nærvær må være merkbar. «Den hellige ånd og vi har besluttet» (Apg 15,28). Derfor er også resepsjonen viktig: Beslutninger fra et (økumenisk) konsil må virkelig gjøres i Kirkens tro og liv. I Den katolske kirke er det et uoppgivelig krav at paven må bekrefte beslutningene.

Stedet for et konsil som skulle uttale seg på vegne av hele Kirken, ble valgt med omhu. I oldkirken var det ikke noe stort problem. I nyere tid ble det et sensitivt spørsmål i vest siden paven og keiseren ofte hadde motstridende interesser. At det drøydte så lenge før konsilet på 1500-tallet ble utropt, skyldtes nettopp vanskeligheten med å finne et egnet sted. Til sist ble det

Trident (nåværende Trento), som lå i et område keiseren kontrollerte, men som kunne aksepteres også av paven.

Dokumentasjonen

Dokumentasjonen fra de oldkirkelige konsilene varierer i omfang. Fra enkelte av dem er bare sammenfattende beslutninger i punkter, såkalte *canones*, bevart. Khalkedon står i en særstilling ved at en omfattende diskusjonsprotokoll er bevart. Hva møteformen angår, er det tydelig at det store forbildet har vært det romerske senat. Dette innebærer også at beslutningsprosedyren i prinsippet var demokratisk; hver biskop hadde én stemme, og majoriteten avgjorde. Legmenn var som regel til stede, men uten stemmerett. I middelalderen stemte man noen ganger etter nasjonene som var samlet.

Av naturlige grunner har kirkehistorien kommet til å fokusere på de ledende teologene og deres medvirkning under konsilene.

Men man må ikke glemme den store og anonyme skare konsilfedre. Den fremstående patristikeren Ramsay MacMullen gjør et forsøk på å komme under huden på disse «back-

ut regelrette slagsmål, og de heilagjenger som ble organisert på begge sider, hadde sine forbilder fra antikkens sirkusleker. I mer dempede former fortsatte volden langt frem i tid, senest på konsilet i Trent 1545–1563) kom det i noen tilfeller til håndgripeligheter. Under senere konsiler har motsetningen kun hatt verbal form, iblant nokså skarp. Men – også dette er viktig – man har alltid kommet til en beslutning med stort flertall.

Paven og konsilene

Relasjonen mellom paven og et konsil har ikke alltid vært problemfri. Paven og konsilet har vært to maktsentra i Kirken og har iblant levd i et spenningsfylt forhold. I middelalderen og langt frem i tid fantes det konsiliære bevegelser som mente at paven var underordnet et konsil. Kjente eksempler på dette er konsilene i Konstans (1414–1418) og Basel (1431–1449), som regnes som henholdsvis det sekstende og syttende økumeniske. Samme innstilling til spørsmålet om forholdet mellom paven og konsilet hadde også den senere helgenkårede Thomas More.

Det hendte at man appellerte til et konsil mot en pavelig beslutning, noe Pius II ila ekskommunikasjon for i bullen *Execrabilis* (1469). Tanken var at noen andre enn paven, for eksempel kongen, skulle innkalle et konsil

i beslutningene finnes ofte som sammenfatninger lister over *anathemata* (entall: *anathema*) under overskriften *canones*. Den vanlige oversettelsen er «forbannelse», i betydningen at den som lærer slik, skal være forbannet. Det er en brysk språkbruk, fjernt fra de i dobbelt betydning konsiliante formuleringene fra Det annet vatikan-konsil.

Vi kan mislike disse listene, men to ting bør fremholdes. Allerede i Det nye testamentet finnes metoden. I Galaterbrevet går Paulus til voldsomt angrep på sine motstandere, og her møter vi også allerede i begynnelsen det nettopp siterte greske ordet. «Men om vi selv, ja, om en engel fra himmelen skulle forkynne dere et annet evangelium enn det vi forkynnte dere, forbannet være han!» (Gal 1,8). Og den opprinnelige versjonen av den trosbekjennelsen som nå brukes i messen, Nikenum, slutter med å fastslå at Kirken avviser dem som sier at det var en tid da Kristus ikke var. Dette falt bort da tredje trosartikkel ble utvidet i Konstantinopel i 381.

Negative formuleringer kan iblant være en fordel når leseren vil vite hva konflikten dypest sett gjelder. Ved den sjettede sesjonen i Trent ble dekretet om rettferdiggjørelsen antatt, det som kom til å trekke opp skillelinjen mot reformasjonen. Det er ikke helt lett å orientere seg i dette dypsindige teologiske aktstykket der bibelsitatene står tett i tett, men om vi går til den niende av de følgende *canones*, blir det tydelig hva striden gjelder. Ja, mennesket rettferdiggjøres av Guds nåde alene og gjennom troen, men en forberedelse fra menneskets side må til gjennom en endret viljeretning, og det må samvirke med nåden. Paradoksalt nok kan altså denne konsise og negative formuleringen innrømme en større grad av lærefrihet enn hva en aldri så ordrik fremstilling ville ha gjort.

Disse *anathemata* kan sees som en form for negativ teologi, altså en av de klassiske veiene til Gud. Allerede kirkefedrene visste at vi lærer mye om Gud når vi sier hva Gud ikke er. Teologien består ikke bare av dogmatiske satser. I all sin bistre umedgjørighet vil «forbannelsene» peke på dette.

Iblant brøt det ut regelrette slagsmål, og de heilagjenger som ble organisert på begge sider, hadde sine forbilder fra antikkens sirkusleker.

bencherne» i sin bok *Voting about God in early Church councils* (2006). Bildet blir kanskje ikke så veldig klart, men det må ha vært en spesiell opplevelse for deltagerne i de første konsilene, da forfølgelsene ennå var friskt i minnet, å få vie seg i fred og ro til Kirkens lære – og det under keiserens beskyttelse.

Nå har ikke forhandlingene alltid utmerket seg ved fred og ro. Et av de mest interessante kapitlene hos MacMullen heter talende nok «The violent element». Biskopene var ikke alltid så fredsommelige, og de var fullt klar over hvilke bokstavelig talt livsviktige ting som ble behandlet. Iblant brøt det

hvis paven vegret seg for å gjøre det. Konsiliarismen allierte seg noen ganger med andre bevegelser innen Kirken. Det var tilfellet på 1700-tallet da en gruppe franske biskoper ba om et konsil mot pavens avvisning av jansenismen.

Lærestrider

I Kirkens historie har lærestrider vært den fremste foranledningen til at konsiler innkalles. «Dette førte til konflikt og et heftig ordskifte» (Apg 15,2) – disse ordene kan stå som motto for mange konsiler. Det gjelder hele oldkirken og til en viss grad også under middelalderen. Man har da kommet frem til at visse læreoppfatninger må unngås, og

Teologien i sentrum

Teologien står altså i sentrum i de tidlige konsilene. Lærepunktene om Treenigheten og Kristi naturer ansees for å være avklart gjennom de oldkirkelige vedtak, men det fantes andre teologiske temaer å ta opp. Uttaler konsilene seg om etikk og Kirkens rolle i verden, skjer det i svært generelle vendinger eller for å avvise verdslige maktkrav i forhold til Kirken. Enkelte konsiler kan synes å være opptatt av den kirkelige organisasjonen og embedets oppdrag. Denne anklagen har ofte vært rettet mot Det første vatikankonsil (1869–1870). Spørsmålet om pavens ufeilbarlighet var dog bare et av mange spørsmål som ble tatt opp på dette konsilet, og fra begynnelsen sto ufeilbarligheten ikke en gang på dagsordenen. Den klart største delen av konsilets beslutninger gjelder troen, åpenbaringen og forholdet tro–viten.

Hva formen angår, representerer Det annet vatikankonsil et tydelig brudd med de gamle konsilene.

I konsilene uttalte man seg altså om det man kjente til. I dette ligger det både en pretensjon og en innsikt i egen begrensning. Teologer uttalte seg om teologiske ting. Dekretet om rettfærdiggjørelsen fra Trent er kanskje ett av de mest teologiske dokumenter i hele kirkehistorien. Det er åpenbart skrevet av personer som kunne sitt nytestamente utenat og som var gjennombeleste i Augustin og den latinske teologien (kanskje mindre i den greske). Miljøødeleggelser og forholdet arbeid–kapital sto ennå ikke på dagsordenen, men det er usikkert om man ville ha uttalt seg om dette under konsilet i noe fall. Konsilene egnede seg utelukkende til rent teologiske problemer, derimot uttalte paven seg alt på denne tiden ofte i etiske eller dagsaktuelle spørsmål.

Det annet vatikankonsil

Hva formen angår, representerer Det annet vatikankonsil et tydelig brudd med de gamle konsilene. Dette ble tydelig allerede da det ble utropt. Det var ingen lærestrid som måtte avgjøres, det forelå heller ikke noen trussel fra den verdslige makt, men det var spørsmål om Kirkens «oppdatering», som Johannes XXIII uttrykte det. Når konsilets beslutninger kom, ble det enda tydeligere. Borte er *canones*

med sine fordømmelser, hele tonen er positiv og imøtekommende. Likevel legger konsilet vinn på å markere sin samhörighet med tidligere konsiler. Forskjellen i form berører altså ikke så mye innholdet. Det er ikke mulig å finne ett eneste punkt der Det annet vatikankonsil motsier en av sine forgjengere. Derimot kan man si at aksentene settes ulikt.

Det finnes likevel en forskjell som gjelder innholdet. Konsilet tar opp flere spørsmål som ikke tidligere har stått på konsilers dagsorden. Religionsfriheten er et tydelig eksempel, forholdet til andre religioner, og særlig jødedommen, et annet. Spørsmål som gjelder Kirkens liv, tas opp i hele sin bredde. Dette merkes kanskje tydeligst i den dogmatiske konstitusjonen om Kirken, *Lumen Gentium*, og den pastorale konstitusjonen *Gaudium et Spes*. Vil man

se det nye i Det annet vatikankonsil, bør man lese disse dokumentene nøye, akkurat som selve nerven i Trent blir synlig i dekretene om rettfærdiggjørelsen og arvesyndens.

Gaudium et Spes

Den tydeligste forskjellen i forhold til tidligere konsiler kommer kanskje til syne i *Gaudium et Spes*. Her legges noe av et helhetsperspektiv på historien og menneskets aktivitet i dagens samfunn. Det betones at den menneskelige persons verdighet innebærer at dets streben har en egenverdi. Kirken skal i tro kunne skjelne hva som kan være «ekte tegn på Guds nærvær og vilje» (GS 11). Kirken har ikke svaret på alle spørsmål, et samvirke må til der «hjelp» (*adiutorium*) og dialog er nøkkelord.

På mange måter kan *Gaudium et Spes* leses som den rake motsetningen til det mistenksomme, ja, nesten paranoide synet på alt som ikke er kirke som preget mange pavelige uttalelser på 1800-tallet. Pius IXs encyklika *Quanta Cura* (1864) med dens beryktede *syllabus* eller vedlegg er kanskje det beste eksempelet, men også i Det første vatikankonsil kan man finne eksempler. Men Det annet vatican-

konsils positive og åpne holdning har også en bakside. Tonen kan være nesten naivt optimistisk, og man ser lite til innsikt i historiens tragedie og brustenhets. På dette punktet har ikke det bibelske perspektivet vært avgjørende.

Dette er merkelig, og kan bare tilskrives den eufori som synes å ha grepet mange under det siste konsilet. Nesten alle konsilfedre hadde opplevd minst én, mange to, verdenskriger med de ufattelige lidelser disse førte med seg. Konsilet ble åpnet bare atten år etter den andre verdenskrigs slutt og midt under kubakrisen, som truet med å kaste menneskeheten inn i en tredje. Likevel er tonen så lys og optimistisk.

Konklusjon

Den store forskjellen mellom Det annet vatikankonsil og de tidligere konsiler ligger altså i dokumentenes form og at man tok opp en rekke spørsmål som ikke tidligere hadde stått på agendaen. Ellers føyer det siste konsilet seg godt inn i den lange rekken av forgjengere.

Ulike skoler finnes i tolkningen av konsilets tekster, og denne artikkel tar ikke stilling på det punktet. Men så mye får ansees å være klart at det siste konsilet på en meget interessant og utfordrende måte har kunnet forene kontinuitet og nytenkning. Det finnes et edelt forbilde for dette: «Derfor er enhver skriftlærd som er blitt himmelsrikets disippel, lik en husherre som henter fram nytt og gammelt av sitt forråd» (Matt 13,52).

Sten Hidal er professor emeritus i Det gamle testamentet ved universitetet i Lund og en hyppig bidragsyter til det svenske katolske tidsskriftet *Signum*. Denne artikkelen har tidligere vært publisert der og gjengis i *St. Olav* med tillatelse. Oversettelse ved redaksjonen.

Tro og liv

Av Bjørn Are Davidsen

Du kan være sikker på at media vil presentere funn av liv på andre planeter som en trussel mot kristen tro.

Da man for noen år siden mente å se spor av liv på Mars, ble astronomer spurt om de var «religionenes verste fiende». Svaret var at funnet nok var i strid med religionene, men målet hadde ikke vært å angripe dem. Inntrykket endres ikke når det sies at vi i uminnelige tider har trodd vi er den eneste kloden med liv og at kristendommen ikke stemmer hvis det er liv på andre planeter.

Gammelt nytt. Dette er enda en av mytene som forstyrrer samtaler om tro og tanke. Men her passer det utmerket å si: «Allerede de gamle grekere» siden Epikur rundt 300 f.Kr. hevdet at det kunne eksistere flere verdener. På universitetene i Europa ble spørsmålet besvart positivt før 1300. I 1610 mente Kepler at det var liv på månen, Saturn og Jupiter. Slike syn kom inn i lærebøker på 1700-tallet.

For filosofer og teologer var utfordringen i det 13. århundre at dette var i strid med Aristoteles. I hans naturfilosofi kom planetbevegelsene av en «første beveger» (Gud). Skulle det eksistere flere verdener, trengte man flere første bevegere, og det var absurd. Denne type tenkning førte til at biskop Tempier i Paris, der debatten foregikk, med pavens velsignelse i 1277 fordømte 219 påstander som begrenset Guds allmakt. Blant disse var at Gud ikke kunne lage mange verdener. Dermed ble det heretisk å hevde at vår verden var den eneste der det kunne være liv.

Resultatet var en lang diskusjon. Fransiskaneren William Vorilong (1390–1463) skrev at «det må vurderes om mennesker kan eksistere i en annen verden, og om de har syndet slik Adam syndet. Jeg svarer nei, for de ... stammer ikke fra Adam ... Når det gjelder spørsmålet om Kristus ved å dø på denne jorden kunne forsone innbyggerne i en annen verden, svarer jeg at han er i stand til å gjøre dette, selv om det skulle være uendelig mange verdener. Men det ville ikke sømme seg for ham å reise til en annen verden der han må dø på ny.» Nå foregikk det nok viktigere diskusjoner, men spørsmålet om liv på andre planet er altså ikke ukjent i kirkehistorien.

Absurd? Likevel synes den å være ukjent for mange. Rasjonalisten Thomas Paine hevdet dermed i *The Age of Reason* (1795) at det var absurd å ha en kristen

til døden, for oss». Også andre planeter kan ha hatt et syndefall, enten med sin egen frelsesplan, eller være del av vår. Eller universet kunne være «en trygg og jublende familie der vår fremmedgjorte verden er den eneste som har gått seg vill, eller det eneste tilfangetatte medlem».

Nå appellerte ikke løsningen til alle. William Whewell argumenterte i 1853 for at siden Gud arbeidet i «store mønstre» i tid og rom, kunne universet godt være tomt. Mennesket hadde så mye større verdi enn mineraler at det holdt med liv på jorda. Fordi Gud handler i hele universet etter sine lover, er selv ikke «den fjerneste planet uten liv, for Gud bor der».

C.S. Lewis. På 1900-tallet tok C.S. Lewis opp temaet i romaner og artikler som *Religion og Romfart?* (samlet i *Om forlatelse og andre essays*). Noe

Dermed ble det heretisk å hevde at vår verden var den eneste der det kunne være liv.

tro og samtidig mene at det fantes utenomjordiske. «Hadde det vært slik, ville den personen som man uærbødig nok kaller Guds Sønn, og noen ganger for Gud selv, ikke hatt noe annet å gjøre enn å reise fra verden til verden, i en endeløs rekke av død, med knapt et øyeblikks pause for å leve.»

Paines påstander skapte debatt. Det mest spennende bidraget sto Thomas Chalmers for, i sju foredrag i 1815. Han var en talebegavelse, og tusener møtte opp. Boken med foredragene ble en bestselger. Og Chalmers var ingen hvem som helst. I 1828 ble han teologi-professor, femten år senere stod han i spissen for å opprette den evangeliske frikirken i Skottland.

Chalmers mente at kun de vantro hevder at de kristne mener Gud skapte verden kun for jorda og menneskenes skyld. Det er å fordreie kristen tro. Nettopp fordi universet er så stort, er det et vitnesbyrd om Guds kjærlighet at han kom til denne «ringeste av sine provinser, forkledd som tjener, iførte seg menneskelig skikkelse, og lot seg ramme av så mye sorg og lidelse, like

av det han hadde merket seg, var at begrunnelsen for å forkaste kristen tro endret seg. Da han var ung, ble det sagt «at universet ikke bare var uvennlig overfor liv, men direkte fiendtlig. Liv hadde bare oppstått på vår planet ved en ren tilfeldighet ... og det ville være drøyt å tro at det kunne skje mer enn én gang. Livet var antagelig bare et jordisk avvik. Vi var alene i en uendelig ørken. Hvilket viste det meningsløse i den kristne troen på en skaper som interesserte seg for levende vesener.»

Noen år senere var dette snudd: «Alle jeg møtte, hadde bestemt seg for at universet antagelig var vel besørget med beboelige planeter og liv. Hvilket igjen viste det meningsløse i den foreldete kristne troen på at Gud kunne interessere seg for mennesker».

Kort sagt, alltid et stjerneargument med «kron – jeg vinner, mynt – du taper».

En begivenhet på norsk

En sky av ikkeviten

St. Olav forlag 2013
(St. Olav klassikere)

224 sider, 298 kr

Dette er et spennende initiativ, og serien starter storartet.

St. Olav forlag lanserer nå en rekke med klassikere, og først kommer et av de helt sentrale verk våre forfedre har betrodd oss. *En sky av ikkeviten* er et godt eksempel på hvor presise og letteste en god del av kristendommens viktigste verk egentlig er.

Meditasjon og mystikk har fått en oppblomstring. Mange søker veiledning utenfor kirken og gjerne i nyreligiositetens mangfold, men nær sagt alle former for meditasjon og mystikk rommes i den kristne tradisjon. Ganske tidlig ble det klart at det dreier seg om to hovedformer, to veier som utfyller hverandre.

Ikke sjelden finner vi de to måtene praktisert av mystikere som lever samtidig. I 1300-tallets England gir Julian av Norwich oss sine *Åpenbaringer*, der hun utforsker sider ved Gud som er åpenbart for menneskene. På denne tiden går den anonyme forfatteren til *Cloud of Unknowing* motsatt vei og kutter ut mer og mer av forestillinger og tankevirksomhet om Gud, siden de nødvendigvis er utilstrekkelige.

Mye tyder på at denne forfatteren er en kontemplativ munk og kanskje en kar-teuser. Han skriver i annen halvdel av 1300-tallet og mot en dyster bakgrunn: Det er midt under Hundreårskrigen lidelser, og Svartedauden har tatt livet av godt over en tredjedel av befolkningen. Men det er ikke dette som ligger ham på hjertet.

Han skriver tidløst om menneskets forhold til sin Skaper, og vil vise dem hvordan deres kjærlighet til ham kan vekkes av Åndens mysteriøse virke i deres indre. *En sky av ikkeviten* innbyr til den langsomme og ettertenksomme lesningen som i klostrerne kalles *lectio divina*. Det er bok å leve lenge med.

En sky av ikkeviten

Det høres jo vanskelig ut, men forfatteren skriver svært forståelig og med jordnær fornuft, her er ingen retorikk og mye realisme. Han forsikrer om at det kontemplative liv nok fordrer helhjertet innsats, men også likevekt i sinnet. Dessuten er han overbevist om at sannheten dypest sett alltid er tiltrekkende, og han lar leseren følge sin intuisjon.

Forfatteren skriver med mye personlig erfaring blant annet om «tre gode vaner nybegynneren i det kontemplative liv bør utvikle» og om «de meditasjonsformer som er mest vanlige blant kontemplative».

Han har gjort mange iakttagelser i sine omgivelser og skriver kapitler med «nyttig oversikt over visse snarer som en kontemplativ risikerer å vikle seg inn i» – og om å «forsøke å være moderat når det gjelder alt – unntatt kontemplasjon». Målet nås ikke med askese og ved å snu ryggen til verden. Frem kommer man med ydmykhet, vilje og kjærlighet.

Tidlig understreker han at «Når jeg taler om et mørke eller om en sky, skal du ikke tro at jeg mener skyer slik du ser dem på himmelen når det er overskyet, eller det mørke du får i ditt hus når lyset blir borte ... Når jeg taler om mørke, mener jeg et fravær av viten. Når det er noe du ikke forstår, eller du har glemt noe, befinner du deg ikke da i mørket angående disse ting?» Dette mørket av ikkeviten ligger mellom leseren og Gud.

Gud kan ikke nås med tanke og forståelse, men gjennom kjærlighet kan han berøres og omfavnes: Forfatteren er ikke blind for at det noen ganger kan være bra å reflektere over Guds høyhet eller hans godhet, «på grunn av de innsikter slike meditasjoner gir». Men man må trenge videre: «La så din kjærlighetsfulle lengsel, med takknemlig hengivenhet, i frimodighet og glede ... strekke seg ut over seg selv, og trenge inn i mørket over deg.» Det skjer med Guds nåde.

Den anonyme forfatteren er optimistisk på sine medkristnes vegne, de har forutsetninger for å nå frem: «Så vær trofast i dette arbeidet ... Kanskje vil han da berøre deg med en stråle av sitt guddommelige lys, så den gjennomtrenger den *skyen av ikkeviten* som er mellom deg og ham. Han vil la deg få et glimt av sin guddommelige visdoms utsigelige mysterier.»

En imponerende oversettelse

Jeanne Wredens oversettelse fortjener stor respekt. Nå skriver ikke den anonyme forfatteren vanskelig, men det er gledelig hvordan oversettelsen flyter lett og med samme inderlighet som originalen.

Hun går rett på sak og bruker gjennomgående «kontemplasjon» der 1300-talls-teksten har «werk», og altså arbeid. Men dette er det belegg for i overskriften til flere av middelalderhåndskriftene, som sier: «Her begynner en bok om kontemplasjon, som kalles *The Cloud of Unknowing* der sjelen blir forent med Gud.»

Oversetteren bruker konsekvent «lengsel» der originalen har «desire», som vel kommer nærmere det mer aktive norske «begjær». Men også originalen snakker om «skarpe piler av lengtende kjærlighet» og «om lengselen som brenner i ditt hjerte». Mange norske lesere kan nok føle seg fremmede overfor et ord som «begjær» i troslivet, og holder de fast på den intense aktiviteten det her er snakk om, er lengsel et egnet ord.

En vakker bok

I denne første norske utgaven følges *En sky av ikkeviten* opp med et annet lite skrift av samme anonyme forfat-

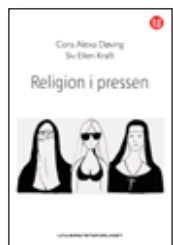
ter – og antagelig med samme adressat: *En personlig veiledning i kontemplativ bønn*. Her utdypes flere av temaene, og setningene blir lengre og kapitlene fyldigere. Nå kommer, blant atskillig annet, mer stoff om fristelser på veien og om hvordan Gud kan ta bort de gode følelsene for å styrke tålmodigheten. Men budskapet om at Gud aldri tar bort sin nåde, er det samme.

St. Olav forlag utgir begge de små bøkene i ett bind – uten forord og kommentarer, og bare med ganske få bibelhenvisninger. Det er dristig, men det gir dagens leser samme umiddelbare mulighet til å oppleve og å gi seg hen som den opprinnelige adressaten til de to verkene hadde.

Det er blitt en vakker bok: Et uvanlig format som ligger godt i hånden og en velvalgt typografi innbyr til den rolige tilegnelsen som disse to skriftene legger opp til.

Ta og les! I mellomtiden venter vi spent på neste utgave fra St. Olav forlag i denne serien.

Karl Gervin, sentiorprest Den norske kirke, forfatter og foredragsholder

Cora Alexa Døving og Siv Ellen Kraft

Religion i pressen

Universitetsforlaget 2013

235 sider, 319 kr

Når det hevdes at «Gud er tilbake», har det sin bakgrunn i at religion som fenomen får mer oppmerksomhet i offentligheten enn for noen tiår tilbake.

Dette gjelder i norske så vel som internasjonale medier. Boken *Religion i pressen*, skrevet av religionsviterne Cora Alexa Døving (1966-) og Siv

Ellen Kraft (1967-), forsøker å ta opp noe av den kompleksiteten som omgir religionsrelaterte saker i presse og offentlighet. Materialet boken bygger på, er for det meste avisstoff fra de siste årene. På bakgrunn av dette analyseres pressens dekning, inkludert kronikker og debattinnlegg, av så forskjellige saker som religion hos kongefamilien og kristendommens betydning for norsk nasjonal identitet og kulturarv – også etter opphevelsen av statskirkeordningen i 2012 – snåsamannen, og fenomenet Hanne Nabintu Herland. Annen del av boken tar for seg minoritetsreligioners omtale i pressen, med to kapitler om islam og ett om jødedom. Siste kapittel har tittelen «Etter 22. juli: religionspluralisme som moralsk imperativ». Forfatterne har skrevet halve boken hver.

Utgangspunktet til forfatterne er at «norske nyhetsmedier er tuftet på en hegemonisk forståelse av offentligheten som sekulær grunn, og at journalister (og andre bidragsyttere) på det grunnlag overvåker kommunikasjonen og arresterer overtredelser». Denne påstanden om en hegemonisk diskurs virker rimelig og henger naturlig nok sammen med dyptgripende kulturelle endringsprosesser som det norske samfunnet har gjennomgått særlig i løpet av det siste hundreåret, og som kan knyttes opp til stikkord som «sekularisering» og «pluralisering». I den grad religion har en betydelig rolle i norsk offentlighet i dag, er det på (sen-)moderne premisser.

Enkeltpersoner. Interessant i den sammenhengen er påstanden om at Hanne Nabintu Herland har forstått dette og av taktiske grunner oversetter sitt påstått kristenkonservere budskap ved hjelp av et sekulært tilpasset språk. Et helt kapittel i boken er da også viet pressedekningen av Herland. Denne viser at det kanskje ikke var helt uten grunn at informasjonsleder i Norsk Luthersk Misjonssamband Espen Ottosen i *Vårt Land* advarte mot «ensomme, kristne ulver», i betydningen kristne enkeltpersoner som bare uttaler seg på vegne av seg selv. Det sier ellers mye om dagens pressdekning av religion at enkeltpersoner som hverken er representanter for organiserte trossamfunn eller faglige autoriteter som uttaler seg på bakgrunn av sin forskning, får så stort spillerom i pressen og offentligheten generelt.

Andre enkeltpersoner som behørig omtales i *Religion i pressen*, er prinsesse Märtha Louise og Joralf Gjerstad, bedre kjent som Snåsakallen. Diskusjonene om disse er velkjente for dem som har fulgt med i mediene i de siste årene – og er eksempler på personer som representerer den typen religiøs fristilling fra organisert religion som har vært en viktig religions sosiologisk trend i etterkrigstiden. Både Märtha og Gjerstad er i en viss forstand religiøse individualister og ikke i særlig grad opptatt av lære og dogmer, men snarere religiøs erfaring og å hjelpe andre. Begges forhold til pressen behandles uansett saklig av Kraft i boken, i likhet med de andre fenomenene som analyseres i boken første halvdel.

Minoriteter. Den andre halvdel av boken er skrevet av Døving og omhandler det som med en samlebetegnelse kan kalles minoritetsreligioner, dvs. to kapitler om islam og ett om jødedommen. «Hvorfor ligger det så mye kraft i 'islam i mediene'?» spør Døving. Svaret på dette spørsmålet hadde fortjent en egen bok alene. For det er liten tvil om at det er en sammenheng mellom mediens fornyede interesse for religion og det at islam har begynt å gjøre seg sterkt gjeldende på godt og vondt også i Vesten.

Litt rusk til slutt: Linda Woodhead introduseres i boken som engelsk religionshistoriker. Dette er feil. Woodhead er riktignok engelsk, men hun har sin faglige bakgrunn fra teologien og forsker i dag innen fagfeltet religions sosiologi. Ellers presenteres avdøde Inge Lønning som tidligere stortingsrepresentant for Kristelig Folkeparti. Lønning representerte partiet Høyre.

Samlet sett er boken å anbefale for alle som er interessert i forholdet mellom religion og presse i Norge, eller religion og offentlighet i videre forstand. Men når et så stort felt som religion i pressen og så mange fenomener skal analyseres, går det til dels på bekostning av dybdeboringen i stoffet.

Olav Hovdelien, førsteamanuensis ved Høgskolen i Oslo og Akershus

Vi må kjenne den store fortellingen for å forstå de små

Katekesens store rolle i vårt samfunn

Den svenske forfatteren Per Olof Enquist har nylig gitt ut en selvbiografisk bok med tittelen *Lignelsesboken*, en tittel som henleder leseren mot Jesu fortellinger i Det nye testamentet.

Enquist er vokst opp i en kristen, protestantisk sammenheng, men forteller «hvordan den kristne forståelsesrammen ble knust da han forlot troen som tenårings. Som forfatter kunne han imidlertid seinere bruke alle bitene.»

Dette gjelder ikke bare Enquist. Fremdeles øser en rekke forfattere av erfaringene fra en oppvekst i et kristent miljø eller menighet, og fra den fortrolighet med Bibelen og kirkehistorien som kjennetegner alle som er vokst opp i en tid da kristendom fremdeles preget offentligheten og var et fag i den offentlige skolen – selv om mange av disse forfatterne av ulike årsaker har sagt farvel til troen.

Hvor mye mer får vi ikke utav Cohen-brødrenes filmer når vi kjenner skikkelsene og fortellingene i Det gamle testamente?

De små fortellingene – noveller, romaner, filmer – henter næring av den store fortellingen, fortellingen om Guds historie med menneskene i Det gamle og Det nye testamentet. Men det fungerer også motsatt vei. Når vi kjenner De gammeltestamentlige historiene og Jesus liv og forkynnelse, åpner litteraturen seg for oss og fordyper vår lesning av den. Hvor mye mer får vi ikke ut av Cohen-brødrenes filmer når vi kjenner skikkelsene og fortellingene i Det

gamle testamentet? Kan vi i det hele tatt forstå Ibsens *Peer Gynt* eller andre av hans dramaer uten kjennskap til Jesus forkynnelse i Det nye testamentet?

I dag er det bare fragmenter igjen av formidlingen av den kristne fortel-

mange av de andre kulturuttrykkene som er blitt til i vår kulturkontekst, fra antikken til i dag. Uten at særlig mange til nå har innsett det, er katekesen – i søndagsskolen, menighetskatekesen og den katolske skolen – blitt en av de få og viktigste institusjonene i samfunnet som gir mennesker redskap til å forstå og dra nytte av vår egen kulturelle arv.

Det gir kateketen et ekstra perspektiv på sin tjeneste. Den er ikke helt ulik den rollen klostrene hadde i den tidlige middelalder; hos dem ble arven fra antikken tatt vare på i en tid da samfunnsinstitusjonene hadde gått i oppløsning. I dag forvalter katekesen redskapene som setter oss i stand til å trenge inn i alt det kristendommen har satt sitt stempel på i vår kultur, og det er den nokså alene om.

*Torvild Oftestad
Det kateketiske senter*

Lignelsen om Sauen som ble borte

Tenk over...

«Tenk der at dere eier hundre sauer», sa Jesus. «En dag finner dere bare nittini. Dere leter over alt etter den bortkomne sauen og klarer ikke å slappe av før dere har båret den hjem på skuldrene! Så høyt elsker Gud dere. Han bryr seg om alle, særlig alle som har gått seg bort og er alene.»

... at Jesus elsker alle, også de som er kommet bort fra ham.

... at Jesus vil at alle skal høre til i flokken hans.

... at Jesus aldri gir opp å lete etter dem som er kommet bort fra flokken hans.

Spørsmål

Hvorfor er det godt å høre til i flokken til Jesus?

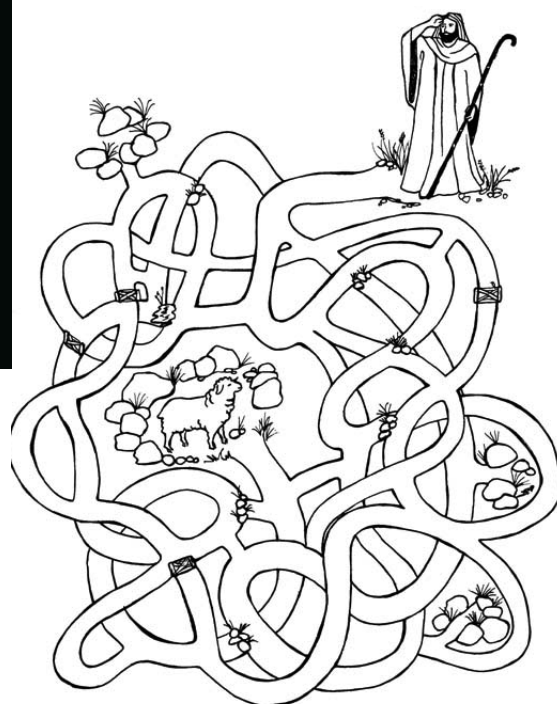
Hva kaller vi flokken til Jesus i dag?

Svar står nederst på siden

Hjelp gjeteren med å finne den bortkomne sauen

Svar: Kirken

Gi en gave til kirkebladet

St. Olav!

Gi via nett: donasjoner.no/okb

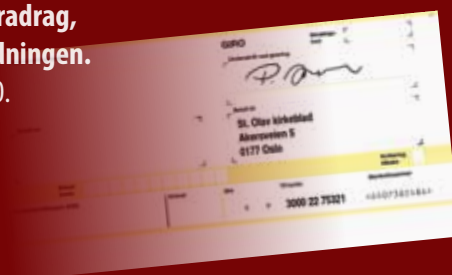
Gi via bank: 3000.22.75321

Ønsker du å få tilsendt giro i posten?

Kontakt Esther Kittelsen på tlf. 23 219 500 eller via e-post: avtalegiro@katolsk.no

Ønsker du at bidraget skal gi skattefradrag, må det betales via skattefradragssystemet.

Kontakt Esther Kittelsen på tlf. 23 219 500.

Vi anbefaler å gi minst 200 kr i bladstøtte i året.

Slik kan vi opprettholde et blad for alle våre katolikker.

Frivillig på Caritas Infosenter i Oslo?

Caritas Infosenter i Oslo har åpnet igjen etter sommerferien.

Senteret er godt besøkt. På de travleste dagene kan det være opp til nitti besøkende.

I høst er vi fem ansatte medarbeidere. Vi trenger flere frivillige. Kan du tenke deg å møte arbeidssøkende immigranter som trenger veiledning om hvordan det norske samfunnet fungerer?

Kom gjerne innom, så får du se lokalene våre og snakket med noen av oss. Du kan også sende en e-post (caritas@caritas.no) hvor du fortell oss litt om deg selv (gjærne i form av en CV) og hvorfor du har lyst til å jobbe sammen med oss. Som frivillig vil du få opplæring og en innføring i hvordan vi jobber på Infosenteret. Senteret er åpent tre dager i uken, tirsdag, onsdag og torsdag fra 10–17.

Lurer du på noe, kan du også ringe oss på telefon 22 60 13 30/31/32.

Dessverre kan vi ikke tilby deg lønn, men vi kan garantere at du blir en del av et spennende fellesskap og får møte mennesker som trenger hjelp til orientere seg den norske virkeligheten.

Foto: Peter Bjørnskov/Katolsk.no

Den 14. mars 2013 ankom p. **Victor Jeyasingham Albert** OMI Oslo og Norge for å virke i den tamilske sjelesorgen i bispedømmet. Han har nå fått innvilget arbeids- og oppholdstillatelse. P. Victor er født 28. april 1955 i Inuvil (Jaffna), Sri Lanka. Han inntrådte hos oblatfedrene og ble ordinert til prest 2. mai 1984 i Jaffna. P. Victor har blant annet vært rektor for St. Joseph presteseminar i Columbuthurai (Jaffna) 1987–1993, økonom for oblatfedrenes viseprovis i Jaffna 1988–1994, assistent til generaløkonomen for hele oblatordenen i Roma 1994–2005 og kapellan i Palermo 2005–2013. Han snakker tamil, engelsk og italiensk og kan nås på 23 21 95 76/ Victor.Albert@katolsk.no.

St. Olav

Den 18. mai ankom sr. **Maximillienne Missionaries of Charitys** kommunitet i Bergen. Hun er født 29. september 1969 i Meudon i Frankrike, avla første løfter hos MC-søstrene 22. november 2003 og evige løfter 7. desember 2010, og hennes forrige kommunitet var i Gent i Belgia. Hun erstatter sr. Magnifica, som 18. mai dro til en kommunitet i Amsterdam.

St. Olav

I mai forlot birgittasøster M. **Monserrat Perez Hernandez** Tiller/Trondheim og Norge og flyttet til søstrenes kommunitet i Mexico City. Sr. M. Monserrat, som avla sine evige løfter 9. april i år, har virket i søstrenes kommunitet i Trøndelag siden 2009.

St. Olav

Under generalforsamlingen for Dominican Sisters International ble sr. **Else-Britt Nilsen** valgt til leder for Dominican Sisters Europe (DSE). Hun er valgt for en periode på 3 år.

Katarinahjemmet.katolsk.no/St. Olav

Oslo katolske bispedømme har ansatt **Suhanthini Kirubaharan** som medarbeider (100 %) i regnskapsavdelingen. Suhantini kommer fra Sri Lanka, men har bodd i Norge siden 1990. Hun er

Foto: Mads Tomte/Katolsk.no

gift og har to voksne barn. De siste femten årene har hun arbeidet som kundebehandler i Posten.

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo) 21. mai 2013/St. Olav

P. **Erik Varden** OCSO, cistercienser munk ved Mount Saint Bernard i England, er utnevnt som *superior ad nutum* i klosteret. Munkene avholdt den 11. juni abbedvalg. Ifølge ordenens lovgivning kreves et absolutt flertall for et valg; to tredjedeler av stemmene for en postulasjon (hvis det dreier seg om en medbror som ikke ennå har fullført syv år etter avlagte evige løfter). Da valget ikke gav et definitivt resultat, besluttet visitatoren å utnevne det som altså kalles en *superior ad nutum*, for maksimum tre år, for å overta ledelsen av klosteret og for å forberede kommuniteten på et nytt, definitivt valg. Etter å ha rådført seg med brødrene, bad visitatoren p. Erik Varden om å påta seg rollen, og han ble innstallert same kveld. Ifølge cisterciensernes konstitusjoner er en *superior ad nutum* utstyrt med «ordinær myndighet», slik at «alt det som [i konstitusjonene] sies om en abbed, også gjelder ham».

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo) 13. juni 2013/St. Olav

Den 21. juni ble p. **Bharath Villavarayan** ved et dekret fra biskop Bernt Eidsvig inkardinert i Oslo katolske bispedømme.

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo) 22. juni 2013/St. Olav

Foto: Mads Tomte/Katolsk.no

St. Johannes apostel og evangelist menighet på Bredtvet i Oslo melder om styrking av staben. Den 6. august 2013 ble **Collette Marmande Furuly** ansatt som menighetssekretær. Collette kommer fra New Orleans og vokste opp i en stor katolsk familie. Hun flyttet til Norge for 18 år siden sammen med sin norske mann og sine tre døtre, har utdannelse innen kommunikasjon og mange års erfaring fra reiselivsbransjen og administrative stillinger. Familien har vært medlem i St. Hallvard menighet siden de flyttet til Norge i 1995. ▶

Foto: Katolsk.no

Den 1. august 2013 ble **Ingrid Elisabeth Paluska** ansatt som katekesekoordinator i menigheten. Ingrid er gift og kommer fra Kristiansand, der hun vokste opp som katolikk. Hun er

utdannet innen teologi og pedagogikk og har bl. a. arbeidet i Unge Norske Katolikkers Forbund (nå NUK), på spesialskole for autister, og som kateket i flere menigheter.

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo) 6. august/St. Olav

Som meldt i siste St. Olav, er **Kim Anh Le** ansatt som organisasjonskonsulent i Norges Unge Katolikkere (NUK). Fra den 12. august er hun også ansatt i en 30 % stilling som organisasjonssekretær.

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo) 14. august/St. Olav

Foto: Peter Bjørnskov/Katolsk.no

Fra 1. august er **Agnieszka («Aga») Misiun** ansatt som menighetssekretær (90 %) i St. Magnus menighet, Lillestrøm. Agnieszka har tidligere vikariert som resepsjonist

i bispegården i Akersveien 5 og er derfor et kjent fjes for mange. Hun overtar etter **Judy Guneriussen**, som er gått tilbake til en jobb som lærer på St. Sunniva skole i Oslo.

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo) 15. august

Foto: Katolsk.no

Fra 12. august er **Alexander Golding** ansatt som innenlandskoordina- tor i Caritas Norge. Alexander har utdannelse innen organisasjon og ledelse fra Universitetet

i Oslo og er teolog med spesialisering i katolsk sosiallære. Han har vært aktiv både i menighetslivet og i Norges Unge Katolikkere, blant annet som leder av organisasjonen. Som innenlandskoordina- tor vil Alexander jobbe med Caritas' aktiviteter i Norge i tett samarbeid med menighetenes caritasgrupper og andre katolske institusjoner. Han nås på 404 28 455/alexander.golding@caritas.no.

Fra 12. august er **Morten Erik Stensberg** ansatt som leder for Caritas

Foto: Caritas Norge

Infosenter i Oslo. Morten er utdannet fra Menighetsfakultetet og var prest i Den norske kirke 1994–2013. Han har også arbeidet i Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke. Morten er gift,

har fire barn og er aktiv i økumenisk arbeid. Han har blant annet arbeidet mye med Kirkens sosiallære. Som leder for Caritas Infosenter i Oslo vil Morten ha ansvaret for senterets daglige drift, organisering av frivillige og politisk arbeid knyttet til temaer relevant for senteret. Han nås på 22 60 16 31/ morten.stensberg@caritas.no.

Foto: Caritas Norge

Fra 12. august er **Tuva Skjelbred Nodeland** ansatt som prosjektmedarbeider i Caritas Norge. Tuva har vært ansatt i en deltidstilling i Caritas fra mars, men vil nå arbeide fulltid.

Hun har en bachelorgrad i internasjonale studier fra Universitetet i Oslo og en mastergrad i moderne historie fra King's College London. Hun har også studert fransk og vært utvekslingsstudent på Sorbonne-universitetet i Paris. Hun har erfaring som rapportforfatter for blant andre britiske Imperial War Museums og English Heritage. Som prosjektmedarbeider vil Tuva ha ansvaret for oppfølging av Caritas Norges prosjekter på Filippinene, samt våre nye EØS-prosjekter. Hun nås på 404 28 453/tuva.nodeland@caritas.no.

Foto: Caritas Norge

Fra 15. august er **Knut Jostein Berglyd** ansatt som seniorrådgiver for utenlandsarbeidet i Caritas Norge. Knut Jostein har mange års ledererfaring fra internasjonalt arbeid innenfor

kulturutveksling, bistand og menneskerettigheter. Han har blant annet vært generalsekretær i AFS Norge Internasjonal Utveksling, og deretter engasjert i en årrekke i Fredskorpsets styre og administrasjon. Der var han personal- og økonomiansvarlig og deretter

avdelingsleder for kurs, konferanser og nettverksarbeidet. Som seniorrådgiver i Caritas Norge skal han jobbe med prosjektutvikling og oppfølging i Malawi og Vietnam. Videre vil han bidra til Caritas' mål om å etablere nye prosjekter i andre land i Afrika, samt Syria og Sri Lanka. Han er gift og har to barn. Han nås på 404 28 459/knut.jostein.berglyd@caritas.no.

Melding fra Caritas Norge/St. Olav

Som det fremgår av utnevnelserne, ankom det to nye polske prester til Oslo katolske bispedømme i begynnelsen av september, p. **Gwizdz** og p. **Gasior**. De vil bli presentert i neste nummer av St. Olav. Som det også fremgår, vil p. **Tan Peter Duc Do** OFM komme tilbake til Norge. P. Tan ble presteviet for fransiskanerne i Oslo i 2002, men har virket i USA i to perioder, henholdsvis i 2004–2007 og 2009–2013.

St. Olav

Utnevnelser

Den 1. juli ble p. **Fredrik Hansen** utnevnt til attaché (Addetto di Nunziatura) ved det apostoliske nuntiatur i Honduras. Med utnevningen ble p. Hansen den første nordmann som tjenestegjør i pavestolens diplomatiske korps. Erkebiskop Luigi Bianco, titular-erkebiskop av Falerone, har siden 12. januar 2009 vært apostolisk nuntius i Honduras.

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo)/St. Olav

* * *

Biskop Berislav Grgić av Tromsø foretok 5. juni 2013 følgende forflytninger:

P. **Christian Wojcik** O.Cist. har fått innvilget permisjon fra embedet som sogneprest i Den hellige families menighet, Storfjord, fra 1. juli 2013 til 30. juni 2014.

P. **Dariusz Banasiak** O.Cist. forflyttes fra embedet som kapellan i St. Mikael menighet, Hammerfest, med residens i Bjørnevatn, til embedet som sognadministrator i Den hellige families menighet, Storfjord.

P. **Mieczysław Wiebskowski** MSF forflyttes fra embedet som kapellan i Vår Frue menighet, Tromsø, til embedet som kapellan i St. Mikael menighet, Hammerfest, med residens i Bjørnevatn.

Melding fra Tromsø stift

Biskop Bernt Eidsvig av Oslo har den 29. juni gjort følgende utnevnelser:

P. **Marinko Pervan** utnevnes til kapellan for St. Elisabethsøstrene på Nordstrand i Oslo fra og med 15. august.

P. **Wojciech Zaleskiewicz** utnevnes fra og med 1. september til sognadministrator for Sta. Clara menighet i Kongsvinger og sjelesørger for polsktalende katolikker i Hamar og Jessheim.

P. **Phu Thanh Nguyen** utnevnes fra og med 1. august til vietnamesisk sjelesørger for St. Frans menighet i Larvik.

P. **Pål Bratbak** utnevnes fra og med 1. september 2013 til rektor i St. Olav domkirke.

P. **Haavar Simon Nilsen** OP utnevnes fra og med 1. august til studentprest i Oslo.

P. **Jo Neve** SM løses fra og med 16. september fra sitt embede som sogneprest i Mariakirken menighet i Asker og Bærum.

P. **Janusz Zakrzewski** utnevnes fra og med 15. august til sognadministrator i Mariakirken menighet på Lillehammer.

Pater **Khiem Duc Nguyen** utnevnes fra og med 15. august til landsungdomsprest for Norges Unge Katolikker i 50 % stilling.

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo) 29. juni 2013/St. Olav

Biskop Eidsvig har den 23. juli løst p. **Pål Bratbak** fra embedene som sognadministrator i Ålesund, biskoppelig kapellan og viserektor ved St. Eystein presteseminar, alt med virkning fra 1. september. Samme dato har han løst p. **Nguyen Duc Khiem** fra embedet som sognadministrator i Mariakirken menighet på Lillehammer med virkning fra 15. august, p. **Erik J. Ruud** SM fra embedet som sognadministrator i St.a. Clara menighet på Kongsvinger med virkning fra 1. september og p. **Dariusz Buras** fra embedet som kapellan i St. Paul menighet i Bergen (med særskilt ansvar for Sogn og Fjordande) med virkning fra 1. september.

St. Olav

P. **Bharath Villavarayan** er utnevnt til biskoppelig kapellan for biskop Bernt Eidsvig. P. Bharath tiltrer den 1.

september 2013 og er også utnevnt til notar.

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo) 29. juli, juni 2013/St. Olav

Pastor **Peter Nguyen Tuan Van** er av biskop Eidsvig løst fra sin stilling som sogneprest for St. Teresia menighet i Hønefoss med virkning fra den 1. august 2013. I det akademiske år 2013–14 vil han studere ved dominikanernes universitet Angelicum i Roma.

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo) 1. august/St. Olav

Biskop Eidsvig har den 15. august 2013 foretatt følgende utnevnelser:

P. Arne Marco Kirsebom SS.CC utnevnes til sogneprest i Mariakirken menighet på Stabekk fra 16. september 2013. Han løses 1. september 2013 fra sitt embede som sogneprest i St. Olav domkirkemenighet i Oslo.

P. Wojciech Kotowski SS.CC utnevnes til kapellan i Mariakirken menighet på Stabekk fra 16. september 2013. Han løses 1. september 2013 fra sitt embede som kapellan i St. Olav domkirke-menighet i Oslo.

P. Krzysztof Wanat SS.CC utnevnes til kapellan i St. Hallvard menighet i Oslo, og får ansvar for polsk sjelesorg i Johannes apostel og evangelist menighet

i Oslo, fra 1. september 2013. Han løses samme dato fra sitt embede som kapellan i St. Olav domkirkemenighet i Oslo. **P. André-Marie Le Thien Vinh** får ansvar for vietnamesisk sjelesorg i Vår Frue menighet i Porsgrunn fra 15. august 2013.

P. Janusz Zakrzewski løses fra og med 15. august 2013 fra sine embeder som kapellan i St. Hallvard menighet i Oslo, og som rektor for Sta. Elisabethsøstrene i Oslo, for å ta fatt på sine oppgaver i Mariakirken menighet på Lillehammer.

P. Stanisław Chomicz OFM utnevnes til kapellan med hovedansvar for polsktalende katolikker i St. Laurentius menighet i Drammen fra 1. september 2013. Han løses fra samme dato fra sine oppgaver som sjelesørger for polsktalende katolikker i Lillestrøm.

P. Antoni Skrobis OFM utnevnes til kapellan i St. Svithun menighet i Stavanger fra 1. oktober 2013. Han løses fra samme dato fra sine oppgaver som sjelesørger for polsktalende katolikker i menighetene i Jessheim, Hamar, Lillehammer og Kongsvinger.

P. Ragnar Leer Salvesen utnevnes til sogneprest i Vår Frue menighet i

Porsgrunn fra 16. oktober 2013. Han løses 15. oktober 2013 fra sitt embede som sogneprest i St. Torfinn menighet i Hamar.

P. Clement Inpanathan Amirthanathan løses fra 15. oktober 2013 fra sitt embede som sogneadministrator i Vår Frue menighet i Porsgrunn for å kunne tre inn i full stilling som sogneadministrator i St. Frans menighet i Larvik.

P. Tan Peter Duc Do OFM utnevnes til sogneadministrator i St. Torfinn menighet i Hamar fra 1. november 2013.

P. Piotr Gasior utnevnes til kapellan i St. Paul menighet i Bergen fra 1. september 2013.

P. Piotr Gwizdz utnevnes til kapellan i St. Olav domkirkemenighet i Oslo og får ansvar for polsk sjelesorg i St. Magnus menighet på Lillestrøm fra 1. september 2013.

P. Paweł Wiech SS.CC utnevnes til sogneadministrator i Sta. Teresia menighet på Hønefoss og St. Thomas kapelldistrikt i Valdres fra 1. september 2013.

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo) 17. august 2013.

Diakon Eystein Freuchen

Diakon Egil Mogstad

norske Kirke 1973–2007. Han er gift og har to voksne barn. Han er bosatt i Bærum og hører til Mariakirken menighet.

Freuchen ble offisielt prestekandidat for Oslo katolske bispedømme etter å ha fått spesialtilatelse fra Vatikanet, slik det ofte gis for tidligere lutherske prester.

Bispedømmet har per idag én gift prest som har fått dispensasjon etter denne ordningen, p. Oddvar Moi. I tillegg til Freuchen er dispens også gitt for Øystein Lund.

Søndag 28. juli 2013 ble så **Egil Mogstad**, prestestudent for Trondheim stift, diakonviet i en pontifikalmesse i gamle Stiklestad kirke. Konsekrator var Bernt Eidsvig. Medcelebranter var Den hellige stols

utsending til Norge, erkebiskop Henryk Józef Nowacki, og biskopprelat Berislav Grgić av Tromsø.

Mogstad er født 29. juni 1948 i Trondheim. Han har embedsekseamen i teologi og praktisk-teologisk seminar fra Universitetet i Oslo 1974 og ble hjelpeprest i Nidarosdomen samme år. Han ble i 1976 opptatt i Den katolske kirke og var frem til 1980 novise og student i dominikanerordenen. Egil Mogstad ble prestekandidat for Trondheim stift i 2012 og har det siste året studert i Frankrike ved Institut Catholique de Paris.

De nye diakonene skal nå forberede seg til prestevielsen med en kombinasjon av pastoral praksis, studier og videre formasjon.

Vi gratulerer!

Katolsk informasjonstjeneste (Oslo) 12. juni og 24. juli/St. Olav

Nye diakoner

Den katolske kirke i Norge fikk i sommer to nye diakoner. Først ute var **Eystein Freuchen**, som 29. juni, høytiden for apostlene Peter og Paulus, ble diakonviet av biskop Bernt Eidsvig i St. Olav domkirke i Oslo.

Freuchen er født 9. januar 1945 i Kristiansand og var prest i Den

Pavens bønneintensjoner 2013

September 2013

Generell intensjon:

At dagens mennesker, som ofte er overveldet av støy, må gjenoppdage verdien av stillhet og lytte til Guds og sine brødre og søstres stemme.

Misjonsintensjon:

At kristne som lider under forfølgelse mange steder i verden, ved sine vitnesbyrd må være profeter for Kristi kjærlighet.

Oktober 2013

Generell intensjon:

At de som føler seg så knust av livet at de ønsker å gjøre slutt på det, må fornemme at Guds kjærlighet er nær.

Misjonsintensjon:

At feiringen av Verdensmisjonsdagen må hjelpe alle kristne til å innse at vi ikke bare er mottagere, men forkynnere av Guds ord.

November 2013

Generell intensjon:

At prester som opplever vanskeligheter, må finne trøst for sine lidelser, støtte gjennom sine tvil og bekreftelse av sin troskap.

Misjonsintensjon:

At de latinamerikanske kirker, som frukt av den kontinentale misjon, må sende misjonærer til andre kirker.

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender*

9/9	Finansutvalget
10/9	Arbeidsutvalget PRO
13–18/9	Den nordiske bispekonferanse, Tromsø
19–20/9	Stavanger
21/9	Fering, St. Hallvard, Oslo
22/9	Sogneprestinnsettelse, St. Olav, Oslo
26–29/9	Klosterneburg, Østerrike
6/10	Sogneprestinnsettelse, Stabekk
8–13/10	Ferie
13–17/10	Nasjonal valfart Roma
19–22/10	Paderborn, Tyskland
25–27/10	Pastoralrådet, Mariaholm
29–30/10	Poznan, Polen
1/11	Pontifikalmesse St. Olav domkirke, Oslo
7–12/11	Klosterneburg
26/11	Religions- og livssynslederforum
27/11	Konsultorkollegiet og Katolsk forum, St. Hallvard, Oslo
30/11	Katolsk akademi

*Å jour per 22/8

Fra biskop Berislav Grgić' kalender*

13–18/9	Den nordiske bispekonferanse, Tromsø
28/9	Oslo, messe i St. Joseph kirke
29/9	Menighetens patronatsfest, Moss
1/10	I Oslo
4/10	Stiftets finansråd
6/10	Vardø, Mikkelsmess
10–18/10	Nasjonal valfart, Roma
4/11	Årsrequiem for biskop Gerhard Goebel MSF
5–7/11	München
7–12/11	Zagreb
13–29/11	Ferie og retrett, Tyskland

Å jour per 21/8

In Memoriam

Foto: S. Eidehøyen

Sr. M. Lucentia (Gertruda) Kowalkowska,

Født: 22. januar 1916 i Rom-bark/Tyskland [nå: Starogard/Polen]
Død: 11. august 2013 i Oslo
Begravet: 20. august 2013 fra St. Elisabethhjemmet på Nordstrand, Oslo

Gertruda Kowalkowska trådte inn i St. Elisabethsøstrenes kongregasjon den 4. april 1934 i Poznań. Hun ble ikledd den 30. juli 1935 i Poznań og fikk klosternavnet søster Maria Lucentia. I Poznań avla hun også første løfter den 31. juli 1936. Hennes evige løfteavleggelse fant sted i Königsberg [nå: Kaliningrad] den 21. november 1942.

I sitt lange klosterliv har Sr. M. Lucentia vært i mange filialer. Fra 1937 til 1939 var hun i Poznań, hvor hun også fikk sykepleierutdannelse. Fra 1940 til 1943 var hun i Starogard Gdański, fra 1945 til 1957 i Grudziądz, fra 1957 til 1958 i Puck. I 1959 ankom Sr. M. Lucentia Norge. Hennes første filial her i landet var Trondheim. Fra 1965 til 1972 var hun i Tromsø, fra 1972 til 1974 i Tønsberg, fra 1975 til 1991 i Harstad, fra 1992 til 1995 i Trondheim som priorinne, fra 1995 til 1996 i Lillestrøm og fra 1996 på St. Elisabethhjemmet i Oslo.

Sr. M. Lucentia kjente allerede som ung pike kall til ordenslivet. Hun følte alltid en stor takknemlighet overfor denne kallsnåden hun fikk, nemlig å være åndelig datter til den hellige Elisabeth. Hun fikk lære sykepleie, noe hun var hun veldig glad for. Hun ønsket å hjelpe de syke og trengende etter den hellige Elisabeths eksempel. Hun elsket det hun gjorde og gav de syke hele sitt hjerte. Etter behov stod hun også til disposisjon i operasjonsstuen og på røntgen. Alt gjorde hun i forening med Gud.

Hun brukte mye tid til bønn, særlig de siste årene hvor hennes krefter ikke alltid strakk til annen fysisk aktivitet. Den hellige messe var den største skatten for henne. Hennes yndlingsbønn var rosenkransbønnen. Mange vil huske henne med rosenkransen i hendene. Hver dag overga hun seg til Guds barmhjertighet ved å be barmhjertighetens rosenkrans. Tross alder og sykdom hjalp hun der hvor hun kunne: først med eldre søstre, med blomsterstell og på kjøkkenet. Hun var utrettelig i håndarbeid, helt til synet sviktet. Det er flere steder både i huset i Oslo og i våre andre hus i Norge som er pyntet med hennes håndarbeid. Våre kapeller er også forsynt med små ting til bruk i gudstjenester.

Sr. M. Lucentia var ivrig og helhjertet i alt hun gjorde. Mange beundret hennes begeistring og entusiasme overfor livet og alt det innebærer.

Sr. M. Lucentia sovnet stille inn søndag den 11. august om ettermiddagen, etter å ha mottatt den hellige kommunion og med rosenkransen i hendene.

Vi lyser fred over vår kjære avdøde Sr. M. Lucentias minne.

St. Elisabethsøstrene i Oslo

Vern om livet fra befruktning til en naturlig død

Bli medlem i Menneskeverd

www.menneskeverd.no

www.stolavforlag.no
siden 1889
... bøker som former deg

In Memoriam

Pater Nikolaus Zeimetz MSF

«Min sjel tørster etter den levende Gud, når kan jeg tre frem for hans åsyn?» (Sal 42,2-3)

Født: 8. januar 1920 i Wiersdorf
Død: 19. juni 2013
Begravet: 24. juni 2013 fra klosterkirken i Betzdorf

P. Zeimetz ble født 8. januar 1920 i Wiersdorf i Eifel som den femte av åtte søsken. Fra 1926 til 1934 gikk han på folkeskole på hjemstedet Wiersdorf. Alt på denne tid merket han kallet til å tjene Guds sak som prest. Da de finansielle muligheter for studium ikke fantes, ble han i første omgang tvunget til å tjene penger og arbeide på forskjellige steder innen landbruket. Til slutt bad han i 1937 om å bli opptatt hos Misjonærene av Den hellige familie og kom 27. august 1937 til misjonsskolen Sta. Maria i Oberhundem, der han ble til april 1940. I tiden fra 1940 til 1945 var han innkalt til militærtjeneste og kom i krigsårene som sambandsmann ut i tjeneste på østfronten. Etter krigen tvang nøden i foreldrenes familie ham til å hjelpe hjemme, slik at han først i oktober 1947 kunne fortsette med gymnas på misjonsskolen St. Kilian i Lebenhan. 5. mars 1948 fikk han på stiftsgymnasiet i Düren avlegge eksamen artium som privatist. 7. september 1948 trådte han inn i novisiatet hos Misjonærene av Den hellige familie i Mühlbach og avla der 8. september 1949 sin første ordensprofess.

Fra september 1949 til 1955 studerte han filosofi og teologi ved ordenens

egen høyskole i Ravengiersburg. 18. juli 1954 mottok han i «Hunsrückdomen» i Ravengiersburg presteveiel-sen gjennom hjelpebiskop Bernhard Stein.

Etter avslutningen av hans studier sendte de foresatte ham i juli 1955 til Nord-Norge for misjonsarbeid. Først ble han stiftskapellan hos biskop Wember og arbeidet så fra februar 1959 til 1965 som kvasisogneprest i Tromsø. I 1965 vendte han tilbake til Tyskland og måtte gjennomgå en galleoperasjon som ble fulgt av en rekonvalesenstid. For godt et halvt år var han først sykehusprest i Moers og så fra 15. august 1965 til 1970 konstituert sogneprest i Maria Ellend i Østerrike. Fra august 1970 til oktober 1978 betjente han, som konstituert sogneprest, menigheten i Körperich, Eifel.

I 1978 kalte biskop Gerhard Goebel ham tilbake til Norge. Han ble sogneprest i Harstad og fra mai 1982 til 1990 vikar i menigheten i Hammerfest, samtidig som han frem til 1996 var biskopens generalvikar. Fra 1990 til 1998 var han igjen sogneprest i Harstad. Fra 1998 bodde han som pensjonist i Tromsø. Ved hans avskjed fra Tromsø i 2008 skrev den daværende administrator Olsen bl.a. at pater Zeimetz i hans arbeidsår i Tromsø stift stadig tok på seg et særskilt ansvar for anskaffelse av orgler, således til Tromsø, Hammerfest, Bodø og Harstad. Etter sin pensjone-ring arbeidet han videre i sjelesorgen som vikarprest. Med mange praktiske ting, og fremfor alt som organist, var han en etterspurt fagmann. Hans utpregede sans for det praktiske, for musikken og i arbeidet med PC var levende helt inn på de eldre dager.

Den daværende provinsial, p. Färber, sa i sin preken ved p. Zeimetz' avskjed i Tromsø i 2008 at for p. Zeimetz' liv og prestelige virke var Evangeliets ord blitt veiviser: «Den som vil slutte seg til meg, han må gi avkall på sitt eget, ta opp sitt kors, og følge meg» (Matt 16,24). P. Zeimetz har med fasthet tatt disse ord opp i

sitt liv: ikke forsagt, ikke sørgmodig, men med troens tillit.

I september 2008 vendte p. Zeimetz, som følge av den alders- og helsemessige tilstand, tilbake til Tyskland og fikk et nytt hjem og en omsorgsfull pleie på vår pleieavdeling i Betzdorf. I begynnelsen var han for alle husets beboere og for pleierne på pleieavdelingen en elskelig medbror, frem til hans demens mer og mer vanskeliggjorde den medmenneskelige kontakt. I de siste uker og måneder ble den fremskridende sykdom for ham til en tung lidelsesvei. Så betydde døden for ham en nådig befrielse. Herren gi ham i sitt rike evig liv og evig fred.

Vi takker p. Zeimetz for hans eksemplariske virke i Guds rikes tjeneste på de forskjellige tjenestesteder, fremfor alt i misjonen i Nord-Norge, og for hans trofasthet mot ordensfellesskapet sitt.

*I provinsledelsen navn
P. Dieter Knoche MSF
Provinsial*

(Oversettelse fra Kirkelige kunn-gjøringer for Tromsø stift nr 4-2013)

Nyevangelisering i Troens år

I anledning Troens år blir det igjen evangeliseringsuker i Oslo katolske bispedømme.

Temaet er: «**For at verden skal tro**» (Joh 17,21)

Det blir holdt fire foredrag: «Døpt til tro», «Abraham trodde - troens fedre og mødre», «Enhver blir salig i sin tro?» og «Jeg trodde, derfor talte jeg (Salme 116,10) - om trosformidling i familien og samfunnet».

I tillegg blir det messefeiring, forkynnelse, forbønn, skriftemål, samtaler og sosialt fellesskap.

Tider og steder:

Bergen 14. – 17. november

Hold utkikk etter informasjon i din menighet!

Troens år:

Biskopene reflekterer over trosbekjennelsen – av biskop Teemu Sippo SCJ av Helsinki

«Jeg tror på syndenes forlatelse»

Siden Kirken ble født, har Guds tilgivelse av synderen hørt til troens kjerne.

Vi ser fundamentet i dåpens sakrament. Den katolske kirkes katekisme sier: «Dåpen er syndsforlatelsens første og viktigste sakrament fordi den forener oss med Kristus som døde for våre synder og oppstod til vår rettferdiggjørelse, 'for at også vi skal leve og ferdes i en ny tilværelse' (Rom 6,4)» (nr.977).

Kristus døde på korset for syndere, for at de som tror på ham, skulle bli frelst. Ved eukaristiens offer legger vi merke til konsekrasjonsordene: «...dette er mitt blods kalk, den nye og evige pakts blod, som skal utgydes for dere og for de mange til syndenes forlatelse.» I evangeliet blir Jesu verk synlig: Folk blir frigjort fra sykdom, ondskapens makt og særlig syndens og skyldens lenker. I alle disse handlingene ble hans guddommelige makt åpenbart, noe som forbløffet folk.

Mange ser lignelsen om den barmhjertige far og den bortkomne sønn i Lukas' evangelium (kapittel 15) som et miniatyrevangelium, et sammendrag av det glade budskap. Den usedvanlig barmhjertige faren i lignelsen tar imot sønnen sin med glede, en sønn som hadde blitt fysisk og moralsk tilsmusset. Ikke desto mindre organiserer faren en stor fest for å feire sin sønns hjemkomst. Med henvisning til denne fortellingen våget St. Augustin å si at Gud tilgir en angrende synder raskere enn en mor redder sitt barn fra ilden.

I århundrer har Kirkens lære om Guds barmhjertighet for det syndige menneske blitt opplevd som en befri-

else og en glede. Det eneste spørsmålet er hvordan mennesker tar imot denne læren. Det virker som om budskapet om å motta syndenes forlatelse ikke rører folk noe særlig, i hvert fall ikke den store majoriteten. Grunnen til dette er ganske sikkert at mange har mistet Gud av syne, og samtidig at tanken om synd som en overtredelse mot Gud, har blitt svekket. Hvis det ikke finnes noen Gud, finnes det ingen synd!

Men dette forringer ikke det faktum at folk opplever skyld og at deres samvittighet plager dem når de har gjort seg skyld i synd. Selv om det ofte blir gjort forsøk på å utydeliggjøre forskjellene mellom godt og ondt, finnes etiske normer fortsatt. Å bryte eller se bort ifra normene kan medføre skarp kritikk, fordømmelse og skyld. Derfor stiller man det sentrale spørsmålet: «Hvordan håndterer jeg lidelsen som forårsakes

Å bekjenne ens synder kan også gjøre et menneske mer tilgivende, mer barmhjertig og mer forståelsesfullt overfor andre.

av min skyld?» Et menneske kan kanskje forsøke å bøte på sine gale handlinger, hvilket virkelig er viktig. Han lykkes kanskje, men ofte inntil en viss grense. Ofte er bot ikke lenger mulig. Den vanlige måten å forsvare seg på, er å fornekte sin skyld. Mennesket kan kanskje peke på andre for å egge skylden på dem og si: «Ikke jeg, men dem!» Det klandrer kanskje omstendighetene, den rådende sedvane eller lidelser i sin fortid for sine gale handlinger. Men til syvende og sist lykkes ikke mennesket med å fri seg selv fra sitt eget ansvar på denne måten.

Bare den oppriktige bekjennelsen «Jeg har gjort ondt, jeg er skyldig» kan innebære en forandring for personen som lider av skyld. Slik er Kirkens forkynnelse og setningen i trosbekjennelsen om syndenes forlatelse alltid relevant. Den berører også oss nåtidige mennesker. Derfor inviterer Kirken folk til å innrømme sin skyld, å ta imot troen på Gud og, i likhet med apostelen Paulus, å la seg «forsonne med Gud» (2 Kor 5,20). Bare Gud kan tilgi synder og fri oss fra skylden, uansett hvor stor den måtte være.

Bønn og barmhjertighetsgjerninger kan hjelpe mennesket til en hjertets omvendelse og til fornyelse.

I Kirkens liturgi har botshandlingen og Guds tilgivelse, omvendelse og begynnelsen på et nytt liv alle en viktig plass. I begynnelsen av messen, som i botsliturgi, bekjenner de troende sin skyld for Gud og for hverandre. Hvor ellers skjer noe slikt? Etter dette ber presten som feirer messen, Gud om hans barmhjertighet. Videre innebærer feiringen av eukaristien å feire forsoningen og syndsforlatelsen.

Botens sakrament er derfor et stort nådemiddel, gitt av Kristus til hans Kirke for en personlig syndsforlatelse særlig i alvorlige saker. I henhold til urkirkelig tenkning hører en tårenes dåp til botens sakrament på samme måte som en vanddåp hører til dåpens sakrament. Kristus ga sine apostler makt til å tilgi synder. Som apostlenes

etterfølgere, er biskopene vokterne av dette sakramentet i dag. Som biskopenes medarbeidere, er det prestene som opptrer som formidlerne av Guds nåde til angrende mennesker. I likhet med den bortkomne sønnen mottar den som bekjenner sin synd, Guds kjærlighet hver gang selv om det skjer ofte, igjen og igjen. Omvendelse, syndsbejennelse og absolusjonen som gis av skriftefaren, gir den som skrifter stor fred og glede i hjertet, og vekker takknemlighet og kjærlighet til Gud.

Å bekjenne sine synder kan også gjøre et menneske mer tilgivende, mer barmhjertig og mer forståelsesfullt overfor andre. I tillegg til å helbrede vårt forhold til Gud kan sakramentet – og det er dets hensikt – skape en atmosfære av harmoni og godhet mennesker imellom. Til alt dette er vi kalt nå i Troens år.

+ Teemu Sippo SCJ

«Jeg tror på legemets oppstandelse»

Det er en sammenheng mellom det som skal dø, og det som vokser opp og skal høstes.

De kristne tror på legemets oppstandelse. Og skal legemet stå opp fra de døde, må det ha vært til før. «Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre, som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd» – fra da av hadde Jesus en kropp, et legeme, han var et menneske, og det ble synlig for alle etter ni måneder – «født av Jomfru Maria». Apostelen Johannes erklærer: «Og Ordet ble menneske [kjød] og tok bolig iblant oss» (Joh 1,14). Senere kan han skrive om «det vi har hørt, det vi har sett med egne øyne, det vi så og som hendene våre tok på» (1 Joh 1,1).

Førstegrøden garanterer for den store høsten.

Alle fire evangelistene vitner om en mann som heter Josef fra Arimatea: «Han gikk til Pilatus og ba om å få Jesu kropp. Pilatus ga da ordre om at den skulle bli utlevert. Josef tok Jesu kropp, svøpte den i et rent linklede og la den i en ny grav, som var hugget ut til ham selv i bergveggen. Så rullet han en stor stein foran inngangen og gikk» (Matt 27,58–60). Men ifølge trosbekjennelsen ble ikke Jesus i graven. For han «sto opp fra de døde tredje dag». Hadde han fremdeles en kropp? Det er i alle fall én ting som står fast: Graven var tom! Liket, kroppen, legemet, var borte. Legemets oppstandelse!

Etter oppstandelsen var det ikke lett å fatte det som hadde skjedd. Lukas fortel-

ler: «Mens de snakket om dette, sto Jesus selv midt iblant dem og sa: 'Fred være med dere!' De ble forferdet og redde, for de trodde de så en ånd. Men han sa til dem: 'Se på hendene og føttene mine. Det er jeg. Ta på meg og se! En ånd har ikke kjøtt og bein, som dere ser at jeg har'. Dermed viste han dem hendene og føttene sine. Da de i sin glede ennå ikke kunne tro, men bare undret seg, spurte han dem: 'Har dere noe å spise her?' De ga ham et stykke stekt fisk, og han tok det og spiste mens de så på» (Luk 24,36–43). Det var den Jesus de kjente. Han er et helt menneske, et menneske med «kjøtt og bein» og hender og føtter, med sår etter en korsfestelse.

Paulus skriver: «Kristus er førstegrøden. Deretter, ved hans gjenkomst, følger de som hører Kristus til» (1 Kor 15,23). Førstegrøden garanterer for den store høsten. Der er en sammenheng mellom det som skal dø, og det som vokser opp og skal høstes, men det er noe fullstendig nytt og annerledes. «Slik er det også med de dodes oppstandelse. Det blir sådd i forgjengelighet, det står opp i uforgjengelighet. Det blir sådd i vanære, det står opp i herlig glans. Det blir sådd i svakhet, det står opp i kraft. Det blir sådd en kropp som hadde sjel, det står opp en åndelig kropp. Om det finnes en kropp med sjel, finnes det også en åndelig kropp» (1 Kor 15,42–44).

Vi takker Paulus også for denne setningen: «Se, jeg sier dere en hemmelighet: Vi skal ikke alle sovne inn, men vi skal alle forvandles, brått, på et øyeblikk, ved det siste basunstøt. For basunen skal lyde, de døde skal stå opp i uforgjengelighet, og vi skal bli forvandlet. For det forgjengelige må bli kledd i uforgjengelighet, og det dødelige må bli kledd i udødelighet» (1 Kor 15,51–53).

Når prestene feirer sjelemesser, da ber de (midt i smerten) med stor glede: «Dine troendes liv, Herre, skal forvandles, men ikke ta ende; og når deres jordiske tilholdssted går til grunne, står en evig bolig rede for dem i himlene» (Messebok for Den katolske kirke, 1. prefasjon for sjelemesser). De kristne – du og jeg og vi alle – vi tror på legemets oppstandelse. Amen.

+ Beñslav Ergüç

Evige løfter

Den 28. juni avla 22 søstre av Det hellige kors av Nha Trang sine evige løfter. Blant dem var sr. **Maria Nguyen thi Hong** fra søstrenes kommunitet på Hønefoss, og sr. **Ane Duong Thi Thanh Tuyen** fra søstre-

nes kommunitet i Bergen. Feiringen fant sted i moderhuset i Nha Trang, Vietnam, og løftene ble tatt imot av generalpiorinne sr. Marta Nguyen

Thi Xinh. I tillegg til biskopen av Nha Trang, Joseph Vo Duc Minh, var også biskop Dominic Ryoji Miyahara av Fukuoka, Japan, tilstede. Søstrene har to kommuniteter i Japan, og to av professøstrene virker der. Sr. Ane og sr. Maria tilhører gruppen av søstre som kom for å grunnlegge en kommunitet i Bergen 24. mars 2011.

St. Olav

Vi gratulerer!

Troens år: Biskopene reflekterer over trosbekjennelsen – av biskop emeritus Gerhard Schwenzer SS.CC. av Oslo

«De helliges samfunn»

Trosbekjennelsen betegner Kirken som de helliges samfunn.

Ord som «hellig» eller «hellighet» forekommer ikke lenger i vår dagligtale. Hos mange fremkaller de en bismak av søtlaten fromhet og selvgodt sneversyn.

Men slik har det ikke vært alltid. Bibelen bruker ordet 'hellig' på to forskjellige måter. På den ene siden sier den at Gud er den eneste Hellige. Denne ordbruken har vi overtatt i liturgien når vi i Gloria synger: «Du alene er hellig!» Ingen kan sammenlignes med Gud. Han er den uendelige himmelens og jordens Skaper, mens vi bare er hans skapninger og til og med syndere. Men så erfarer vi også i Bibelen at denne hellige Gud har utvalgt seg et folk, og i dette folk og ved det vil han være nærværende i verden og gi alle mennesker del i sitt guddommelige liv. Derfor sier han til dem han har utvalgt: «Vær hellige, fordi jeg er hellig!» Gud helliggjør sitt folk ved å la det få del i sin egen hellighet. Guds folk er hellig fordi det tilhører ham. Menneskenes utilstrekkelighet, deres svakheter og forsømmelser, deres synd og skyld endrer ikke noe som helst ved denne grunnleggende hellighet.

Paulus, som vet om denne kjensgjerning, stiler sine brev til «alle hellige i Kristus Jesus, som er i Filippi», til «de kalte hellige i Roma», «til Guds kirke i Korint helliget i Kristus Jesus», eller «til alle de hellige i hele Akaia».

Her er det ikke tale om såkalte kanoniserte helgener, altså om mennesker som Kirken offisielt har helgenkåret. Når Det nye testamente taler om helgener, taler det om mennesker som deg og meg som er oss bevisste hvor lite hellige vi er. Men tross alt: Guds ord betegner oss som hellige. Hva er så meningen med denne tiltalen? Det er klart: Vi kalles ikke hellige

fordi vi er fullkomne eller feilfrie, heller ikke på grunn av prektige bedrifter eller storslagne prestasjoner, av uklanderlig livsførsel eller høy etisk standard. Nettopp ikke på grunn av dét! Paulus refser de samme mennesker han betegner som hellige, ganske ettertrykkelig. Blant dem finnes stridigheter, utroskap, svik og all slags klanderverdige forhold. Apostelen truer endog med å komme og sette menighetens medlemmer på plass. Men uansett: Han kaller dem hellige.

Hellige, det er mennesker, kvinner og menn, gamle og unge, gifte og ugifte, lek og lærd, som er blitt truffet av Jesus Kristus, av hans budskap og gjerning. Det er mennesker som alle har dette til felles: Ved Jesus Kristus og ved hans Hellige Ånd er de blitt Guds elskede barn.

Det er Gud selv som ved sin enbårne Sønn, Jesus Kristus, gjør oss hellige. I nåde har han tatt imot oss. Han gjør oss hellige, ved å la sin Hellige Ånd bo i oss, på tross av vår avmakt, vår skrøpeligheit og vår synd. Det er denne Hellige Ånd som skjenker oss tro, håp og kjærlighet. Idet han bor i oss, har vi fått del i det guddommelige liv og er blitt Guds barn. Den treenige Gud er all hellighets giver og kilde. Det er derfor ham vi takker for han kalte oss inn i de helliges samfunn.

Men det finnes ennå en annen betydning av ordet «hellig». Vi kjenner alle kirkelig approberte helgener, de som står i den liturgiske kalender og som vi feirer med egne fester og høytider. Vi har et eget allehelgenslitani som navngir i hvert fall noen av de mange helgener. Disse er tydelige tegn på at Guds nåde er virkningsfull, og at han bruker mennesker i sin frelsesplan. Prefasjonen på helgenfester sier det slik: «Din herlighet lyser fra helgenenes skare, for ved å krone deres fortjenester, kroner du dine egne gaver.»

Det er altså Gud vi først og fremst ærer i helgenene. Disse er og forblir våre brødre og søstre, også i den forstand at de har erfart den menneskelige vanmakt og skrøpeligheit. De er våre brødre og søstre fordi Jesus Kristus har tatt i mot dem og gitt dem sin Hellige Ånd, på samme måte som vi ved dåpens sakrament er blitt Gud barn og et tempel for hans Hellige Ånd. Alle er kalt til hellighet. Dette er ikke noe som bare er forbeholdt noen få. Veien ditt kan være vanskelig, men de som allerede har nådd målet, hjelper oss ved sin forbønn at også vi engang kommer dit.

Vi alle er altså kalt av Gud til et liv i hellighet. Vi skal være transparente for hans glade budskap. Guds hellige Ånd bor jo i våre hjerter. For å vise oss hvordan vi i vår tid og i våre konkrete omgivelser skal leve som Guds elskede barn, gir Gud oss konkrete forbilder i helgenenes skare. Fordi vi er hellige, skal vi bli hellige – og det ikke i morgen eller om noen år. Nei, vi skal begynne i dag. På den måten kan vi alle være med på å sette et tegn i verden, gi verden et håp, fordi Gud vil at alle mennesker, uten unntak, skal bli hans hellige barn.

ST. OLAV

Vi takker!

Per 31. juli er det kommet inn kroner 264 881 i gaver til St. Olav i 2013.

Takk til alle våre givere!

